Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 оной декабриин 21-нээ гарана | № 27 (14049) | 1973 оной февралиин 1, четверг | Сэн 2 мүнгэн

МОСКВАГАЙ ОЛОНИИТЫН ТҮЛӨӨЛЭГШЭДЭЙ МИТИНГ

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал hэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табилгые совет хүнүүд ехэ баяртайгаар угтаба. Энээндэ зорюулагдажа, Москвагай олониитын түлөөлэгшэдэй митинг январиин 30-да Союзуудай байшангай Колонно зал соо болобо.

Нүхэд А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П.Н. Демичев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов гэгшэд митингын президиумдэ hуугаа.

ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПТВ-гэй ЦК-гай секретарь, Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөндэ хабаадаhан ДРВ-гэй делегациин тусхай советник Ле Дык Тхо, ДРВ-hээ Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Во Тхук, Донг, Урда Вьетнамай Республикаhаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Дан Куанг Минь ба вьетнам бусад нүхэд тэдээнтэй хамта митинг дээрэ байлсаа.

(ТАСС).

БУРЯАДАЙ АССР-эй ПРОМЫШЛЕННОСТИИН, БАРИЛГЫН, ТРАНСПОРТЫН, ХЭЛХЕЭ-ХОЛБООНОЙ БА ХҮН ЗОНОЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭ ХАНГАДАГ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ 1973 ОНДО БЭЕЛҮҮЛХЭ

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсожо, промышленностиин, барилгын, транспортын, хэлхеэ-холбооной ба хүн зоной хэрэглэмжэ хангадаг хүдэлмэрилэгшэд продукци үйлэдбэрилжэ худалдаха жэлэйнгээ түсэбые болзорhoонь урид дүүргэн, технико-экономическа үрэ дүнгүүдээ нилээд hайжаруулhан байна.

1972 ондо промышленна үйлэдбэриин хэмжээе 1971 онойхитой сасуулхада, 12 процентээр ургаhан байха юм. Ажалай бүтээсэ 9 процентээр дээшэлээ.

Уялгануудаар хараалагдаhан 12 миллион түхэригэй орондо 18,5 миллион түхэригэй продукци түсэбhөө гадуур үйлэдбэрилэгдөө.

20 мянган тонно шулуу нүүрhэн, 13 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 3 миллион хабтагар шифер, 5 мянган тонно цемент, 152 мянган түхэригэй приборнууд, автоматизацилгын хэрэгсэлнүүд, технологическа түхеэрэлгэнүүд, 12 мянган дүрбэлжэн метр хилгааhан бүд, 2,1 мянган тонно ноохон түсэбhөө гадуур үйлэдбэрилэгдэhэн байна.

1971 онойхитой сасуулхада, капитальна барилгада hомсологдоhон мүнгэн 8 процентээр дээшэлээ, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин хэмжээн үргэдөө. 290 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд, 4794 хүнэй hууритай hургуулинууд, электро-дамжуулгын 823 километр утатай лини, 104,0 мянган ква хүсэтэй трансформаторна подстанцинууд, 2900 үхэрэй, 34200 хониной байха байра, үйлэдбэриин ба соёлой-ажаhуудалай бусад барилганuudые ашаглалгада тушааhан байна.

Буряадай геологууд үнгэтэ, хоморой металлнуудай, апатит ба барилгын материалнуудай ашагта малтамалай газарнуудые олоо.

Түсэбhөө гадуур 177 мянган тонно ашаан арадай ажахыда ябуулагдаа. Тэрэ тоодо 120 мянган тонно ашаан автотранспортаар шэрэгдэhэн байна.

Продукци үйлэдбэрилгын ба олзо доходойнгоо түсэбэй, талаар хэлхеэ-холбоошод даабаряа үлүүлэн дүүргэбэ.

1971 онойхитой сасуулхада, хүн зонине хангалгын хэмжээн 6 процентээр дээшэлhэн байна.

Республикын промышленна предприятинуудта шэнэ техникэ нэбтэрүүлэгдээ, хүдэлжэ байгаа түхеэрэлгэнүүдэй ехэнхи хубинь шэнэдхэгдэн hэльбэгдээ, шэнэ эдлэл хэрэгсэлнүүд гаргагдадаг болоо.

Манай республикын урлан наринжуулагшад, ухаалан зохёогшод 8 миллионhoo үлүү түхэригэй экономическа ашаг олзотой дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэн байха юм.

Гадна, арадай ажахын түсэб, абаhан социалис уялгануудаа дүүргэлгэдэ горитой дутуу дунданууд дайралдаа гэжэ мэдэрнэбди.

Хүдэлжэ байгаа предприятинуудай 12 процентнь 1972 оной гүрэнэй түсэбые дүүргээгүй, зарим фабрика, заводуудай коллективүүд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин үнэ сэн хямдаруулха даабаряа дүүргээгүй, үйлэдбэриингөө хүсэ, түхеэрэлгэнүүдээ hайнаар хэрэглэнэгүй, бүтээн гаргагдаhан продукциин шанарые дээшэлүүлхэ талаар хангалтагүй хүдэлмэри ябуулагдана.

Хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжые хараада абажа, эдлэл хэрэгсэлнүүдэй ассортиментые үргэдхэлгэдэ хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудта анхарал үшөөл багаар табигдана.

1972 ондо республика дотор ашаглалгада тушаагдахаар хараалагдаhан барилгануудай ойроодоол 67 процентнь дүүргэгдэhэн байна. Ажахын зарим барилганууд ашаглалгада оруулагдаагүй. Байрын гэрнүүд, hургуулида ороогүй хүүгэдэй эмхи зургаануудай барилганууд дүүргэгдээгүй.

Промышленностиин ба транспортын олохон предприятинуудта хүдэлмэришэдэй жаяг журам hула байhаар. Энээнhээ уламжалан, хүдэлмэриин саг ехэ гээлтэ хорolтодо ороно.

Түсэбтэ табан жэлэй үнгэрhэн жэлэй үрэ дүнгүүдые хараада абажа, республикын промышленностиин, барилгын, транспортын, хэлхеэ-холбооной ба хүн зоной хэрэглэмжэ хангадаг хүдэлмэрилэгшэд бии байгаа дутагдалнуудые усадхаха, үйлэдбэриин арга нөөсэ гүйсэд ашаглаха хэрэгтэ анхаралаа хандуулха уялгатай.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй ба РСФСР-эй Верховно Соведэй баярай хамтын суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И Брежневэй хэhэн элидхэлые, энэ суглаан дээрэ абтаhан документнүүдые, «1973 оной арадай ажахын түсэбые болзорhoонь урид дүүргэхын түлөө промышленностиин, барилгын, транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые республикымнай ажалшад халуунаар угтаhан байна.

1973 онине түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы жэл, КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото байдалда бэелүүлхын түлөө габшагай ажалай, шэн зоригто тэмсэлэй жэл болгохын түлөө партиин уряада республикын промышленностиин, барилгын, транспортын, хэлхеэ- холбооной ба хүн зоной хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад халуунаар харюусаба. Бага гаргашатайгаар hайн шанартай ехэ продукци үйлэдбэрилхэ гээшэ мүрысэгшэдэй уряа болонхой.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө тэмсэн, Шэтын областиин ажалшадтай занишалта мүрысөөгөө үргэлжэлүүлэн, республикын промышленностиин, барилгын, транспортын, хэлхеэ-холбооной ба хүн зоной хэрэглэмжэ хангадаг хүдэлмэрилэгшэд 1973 ондо удаадахи социалис уялгануудые абана:

Промышленностьда — гол шухала эдлэл хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргаха ба продукци худалдаха жэлэйнгээ түсэбые болзорhoонь урид, 1973 оной декабриин 28-да дүүргэхэ. Хараалагдаhан түсэбhөө гадуур 15 миллион түхэригэй продукци гүрэндэ худалдаха. Түсэбhөө гадуур 2,5 миллион түхэригэй машина бүтээлгын продукци, тэрэ тоодо 70 мянган түхэригэй прибор, автоматизацилгын хэрэгсэлнүүд, технологическа түхеэрэлгэнүүд. 500 тонно шудхалаа, 100 киловаттhaa үлүү хүсэтэй 50 электродвигатель, тракторай 50 тэргэ бүтээгдэхэ, 30 мянган тонно шулуу нүүрhэн малтагдаха, 3 мянган тонно цемент, 1 миллион хэhэг хабтагар шифер, 50 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилэн гаргагдаха, 50 мянган дүрбэлжэн метр hайн шанартай модон бэлэдхэгдэхэ, 10 мянган метр хилгааhан бүд нэхэгдэхэ, 30 мянган түхэригэй мебель бүтээгдэхэ, 100 тонно ноохон угаагдаха, 10 тонно ноохон утаhан, 100 тонно колбасна зүйлнүүд, 350 мянган баанха консервэ, 110 тонно сонгооhон, хүргэhэн, хатааhан загаhа үйлэдбэрилхэ байна.

Соёлой-ажаhуудалай эд бараа болон эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгын түсэб 2 процентээр үлүүлэн дүүргэгдэхэ.

Хахад жэлэй түсэбые 1973 оной июниин 29-дэ дүүргэжэ, Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе hайндэрлэхэ. Хахад жэлэйнгээ даабариhaa гадуур 7 миллион түхэригэй продукци, тэрэ тоодо 30 мянган түхэригэй прибор, автоматизацилгын хэрэгсэлнүүд ба технологическа түхеэрэлгэ бүтээн гаргаха, 12 мянган тонно шулуу нүүрhэ малтаха, 23 мянган кубометр hайн шанартай модо бэлдэхэ.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабарине 20 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар промышленна продукциин жэлэй ургалтын 80 процентые туйлаха шухала. Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхэхэ, бүтээн гаргагдаhан продукциин шанарые дээшэлүүлхэ талаар эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэй. Технологическа 220 шэнэ зүйл, поточно ба конвейерна 30 автомат лини, тэрэ тоодо модо болбосоруулха, прибор бүтээхэ, локомотивуудые заhабарилха автомат лининүүдые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ шухала.

Тогтоогдоhон программын үндэhөөр 150 станогые хүдэлгэдэг болгохо, энээнэй тула электронно-тоолон тодорхойлолгын техникэ, тэрэ тоодо «Минск-32» түхэлэй ЭВМ-ые хэрэглэн, 1.100 программа зохёон нэбтэрүүлхэ.

1.200-haa үсөөн бэшэ шэнэ түхеэрэлгэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, хүдэлжэ байгаа 160 түхеэрэлгые hэльбэн шэнэдхэхэ.

Урлан наринжуулгын дурадхалнуудые, ухаалан зохёолго үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэнэй ашаар 7 миллион түхэригэй ашаг олзо абаха.

Научно-техническэ дэбжэлтэ, урлан наринжуулга ба ухаалан зохёолгые үргэдхэхын тула инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй зохёохы үүсхэл эдэбхиие дээшэлүүлхэ, тэдэнэй творческо туhа нэмэриин ашаар жэлдээ 9 миллионhoo бага бэшэ түхэригэй экономическа ашаг олзо абаха.

Продукцида гаргашалагдадаг материалые алмаhанай, экономикын ёho гурим шангадхаhанай, материальна ба энергетическэ нөөсэ гаргашалгын түрүү арга нүхэсэлнүүдые нэбтэрүүлhэнэй ашаар 900-haa бага бэшэ тонно металл, 12 мянган тонно түлишэ, 3 мянган тонно түлишэ-түрхилгын материал, 10 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ, 5 мянган дүрбэлжэн метр бүд, тэрэ тоодо республикын ойн баярта зорюулжа, 450 тонно металл, 7 мянган тонно түлишэ, 5,2 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ, 2,5 мянган дүрбэлжэн метр бүд арьбалха.

Машина бүтээлгын, хүнгэн, эдеэ хоолой ба модо болбосоруулгын промышленностиин предприятинуудта 120 шэнэ түхэлэй зүйл, тэдэнэй дунда арадай хэрэглэмжын эд бараанай 90 зүйл, «ГАЗ-69» түхэригэй автомобилиин кузов, 6 түхэлэй прибор ба бусад зүйлнүүд үйлэдбэрилэгдэдэг болохо байна. Республикын ойн баярай hайндэр болотор 40 зүйлэй шэнэ эдлэл хэрэгсэл үйлэдбэрилэгдэдэг болохо.

Бүтээн гаргагдаhан продукциин шанарые hайжаруулха, hайн шанарай тэмдэгтэ хүртөөхэ бэлэдхэл хэхэ хүдэлмэрине шангадхаха.

Уhанай, ууралай даралта хэмжэхэ оньhон приборнууд, сульфадта даагдасагүй цемент, 3 зүйлэй колбаса, 2 ондоо кондитерскэ зүйлнүүд, драп бүд / hайн шанарай гүрэнэй тэмдэгтэ хүргэгдэхэ байна. «АОЗ-315» түхэлэй электродвигательнүүд hайн шанарай тэмдэгтэ хүргэгдэхөөр дахинаа табигдаха юм.

Машина бүтээлгын предприятинуудта бүтээн гаргагдаhан продукци тушаалгые hайжаруулха хэрэгтэй.

Цементын шанарые hайжаруулха, сонхын шэлэй шанарые 1 процентээр дээшэлүүлхэ, бүхы hалбаринуудта предприятинуудта бүтээгдэдэг арадай хэрэглэмжын эд бараанай ассортиментые үргэдхэхэ, шанарыень hайжаруулха.

Үйлэдбэриие, хүдэлмэришэдэй ажалай эмхидхэлгые болон хүтэлбэрилгые наринжуулан hайжаруулжа үргэлжэлүүлхэ. Нэгэдэлнүүдые, предприяти болон организацинуудые хүтэлбэрилгые саг үргэлжэ hайжаруулхын тулада зохихо хэмжээнүүдые абаха, энэ хэрэгтэ тоо бодолгын онол аргануудые ба электронно-тоо бодолгын техникые үргэнөөр хэрэглэхэ. Авиационно заводто, ЛВРЗ-дэ, судна бүтээлгын болон «Теплоприбор» заводуудта үйлэдбэрие хүтэлбэрилгын хүдэлмэридэ автомат аргануудые нэбтэрүүлхэ хэрэг түргэдүүлхэ.

Холбинска бүлэгүүдые шэнжэлжэ дүүргээд, СССР-эй ГКЗ-эйн баталалгада тушааха гэжэ геологууд уялгануудые абана. Буряадай АССР-эй байгуулагдаhaар 50 жэлэй ойн баяр хүрэтэр Олонь-Шибирскэ шулуу нүүрhэтэй газарые, № 2 руднигые, флюоридай баялигтай Наранай малтамалые, драгаар алта малтадаг Ципиканай полигоной нэгэдэхи ээлжээе гүйсэд шэнжэлжэ дүүргэхэ.

Транспортаар — ашаа шэрэхэ жэлэй түсэбые: түмэр замаар декабриин 28-да, автомобильна транспортаар — декабриин 29-дэ агаарай транспортаар—декабриин 25-да дүүргэхэ.

Түсэбhөө гадуур түмэр замаар 40 мянган тонно ашаа, автомобильна транспортаар — 70 мянган тонно ашаа ба 230 мянган пассажирнуудые шэрэхэ, тэрэ тоодо республикын ойн баяр хүрэтэр түмэр замаар 20 мянган тонно, автотранспортаар — 35 мянган тонно ашаа ба 115 мянган пассажирнуудые шэрэхэ.

Юhэдэхи табан жэлэй hүүл хүрэтэр электровозой сүүдхэдээ ябалгые 1000 километртэ, тепловозой—500 километртэ хүргэхэ гэhэн мүрысөө үргэлжэлүүлэн, 1973 ондо электровозой ябалгые 890, тепловозой—420 километртэ хүргэхэ.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлhэнэй ашаар түмэр замаар урда жэлэйхиhээ үлүү ехэ ашаа шэрэлгые хангаха.

Вагонуудай эрьесын сагые богони болгоhоной, электровоз, тепловозуудые hайнаар ашаглаhанай, вагонуудай миин байлгые үсөөрүүлhэнэй ашаар жэлэй туршада нэмэлтэ ашаануудые шэрэхэ 32 мянганhaa үсөөн бэшэ вагонуудые сүлөөлхэ.

Ашаанай автомобильнуудые ашаглалгын коэффициентые 0,568-да автобусуудай—0.70, таксомоторнуудые — 0,820-до хүргэхэ гэжэ автомобильна транспортын хүдэлмэрилэгшэд уялга абана. Үйлэдбэриин эмхидхэлгые hайжаруулhанай, шэнэ техникые, түрүү дүй дүршэлые нэбтэрүүлhэнэй ашаар, ажалай бүтээсые 10 процентээр дээшэлүүлхэ, 20 мянган түхэриг сэбэр олзо түсэбhөө гадуур абаха.

Харгынуудые бариха, заhабарилха, искусственна түхеэрэлгэнүүдые бариха жэлэй түсэбые декабриин 26-да дүүргэхэ, хатуу дэбисхэртэй 71 километр шэнэ харгы барижа ашаглалгада оруулха, ноябриин 7-до Романовка—Багдарин гэжэ харгые барижа дүүргэхэ.

Хэлхеэ-холбооной предприятинууд олзо оршо оруулха жэлэйнгээ түсэб декабриин 29-дэ дүүргэхэ, түсэбhөө гадуур 120 мянган түхэриг олохо. Республикын ойн баяр хүрэтэр 3 телевизионно ретранслятор (Сэлэнгын, Хоринн ,Бэшүүрэй аймагуудта) тодхожо дүүргэхэ.

Барилгаар — барилгын-монтажна хүдэлмэринүүдэй жэлэй түсэб декабриин 28-да дүүргэхэ.

Нимэнүүд шэнэ барилгануудые 1973 ондо бодхохо гэбэл: Сэлэнгын целлюлозно картонно комбинадые, электро-дамжуулгын 35 ква—291 километр линиие. Турка — Баргажанай-Адаг ба Култук—Хэрэн гэhэн шэглэлдэ ЛЭП—110-ые, 100, мянган ква хүсэтэй подстанцинуудые, модо буулгадаг Байгалай баазада 550 мянган кубометр модо буулгаха хүсэтэй шэнэ үйлэдбэриин хүсые. тэрэ тоодо республикын ойн баяр болотор 350 мянга кубометр модо буулгаха участогые, Онохойн ой модоной комбинадта 20 мянган кубометр технологическа зомгооhо гаргаха линиие, тэрэ тоодо республикын ойн баяр болотор 10 мянган кубометр зомгооhо гаргаха; Хандагатайн ба Шулуутайн леспромхозуудта арболитова панельнүүдые бүтээхэ цехүүдэй түрүүшын ээлжээе, Зэдын комбинадай шанаржуулгын фабрикын хоёрдохи ээлжээе, Галуута-Нуурай ГРЭС-эй барилгын управлениин үйлэдбэриин баазые: № 1 хилээмэнэй заводто ба хилээмэнэй комбинадта гурил мэшээглэнгүйгөөр хадагалха складуудые; 2.5 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай магазинуудые; Улаан-Үдэ городто уhа сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдэй түрүүшынь ээлжээе; шуhа абадаг станциие; Хэрэн тосхондо аршаанта шабараар аргалдаг лечебницые; Посольск тосхондо наhажаал хүнүүдэй байшангые; 2 мянга hууритай hургуулиин наhа гүйсөөгүй үхибүүдэй эмхи зургаануудые; Бэшүүр болон Баргажанай-Адаг тосхонуудта соёлой байшангуудые, республикын ойн баяр хүрэтэр — Эрхирик ба Дээдэ-Саянта тосхонуудта клубуудые. Ивалга тосхондо — кинотеатрые, Хяагта городто — соёлой районно байшангые, ДОСААФ-ай hургуулиие, hуралсалай шэнэ жэл болотор 4.500 hурагшадай hууритай юрэнхы эрдэмэй hургуулинуудые ашаглалгада тушааха; Большереченскэ загаhа үсхэдэг, Кабанскын загаhанай заводуудые шэнэлэн заhабарилжа дүүргэхэ.

Хүдөөдэ 1973 ондо нимэнүүд шэнэ барилгануудые ашаглалгада үгэхэ гэбэл: Кабанскын нугаhанай фабрикын түрүүшын ээлжээн, 9 мянган эбэртэ бодо малай байранууд, 53 мянган хониной хашаанууд, 4 мянган гахайн байранууд бодхоогдохо, 17 мянган гектар талмайтай газарые шанаржуулан hайжаруулха, 2.5 мянган гектар намагые хатааха, 57 мянган гектар бэлшээрине уhатай болгохо, Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн баяр болотор 1,6 мянган эбэртэ бодо малай, 5.5 мянган хониной байрануудые бүтээхэ, 3 мянган гектар газарые hайжаруулха. 3 мянган гектар бэлшээрине уhатай болгохо.

«Бурводстрой», «Бурятцелинстрой» трестнүүдэй ба «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй өөhэдын үйлэдбэриин баазануудые бариха хэрэгтэ хараалагдаhан мүнгэн зөөрине саг сооньгүйсэдөөр ашаглаха.

Республикын ойн баяр болотор иимэнүүд шэнэ барилгануудые ашаглажа эхилхэ гэбэл: Сэлэнгын ЦКК-гай. хүүргын түмэр зүйлнүүдэй заводой түрүүшын ээлжээн, ЛВРЗ-дэ № 3 электроплавильна пеэшэн ба компрессорнэ станци, Улаан-Үдын мяханай комбинадта шубуунай цех, 10 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай Сотниковско тепличнэ комбинат, «Заветы Ильича» колхозой 4 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай теплицэ, Буряадай барилгын управлениин бетон үйлэдбэрилдэг цехэй түрүүшын ээлжээн, бага оньhожоруулгын участок ба металл зүйлнүүдэй цех; «Буржелезобетон» нэгэдэлэй перлитобетонно панельнүүдэй цех, ипподром, выставочна зал, прибор-бүтээлгын заводой столово, Железнодорожно райондохи универмаг, Улаан-Үдэдэ «Турист» гэжэ гостиница, Турунтаево тосхондо гостиница болоно. «Байгал» гэжэ гостиницые шэнэлэн заhабарилжа дүүргэхэ. Улаан-Үдэ городто Үдэ гол дээгүүр хүүргэ бариха; Октябрьска райондохи АТС-эй монтажые эхилхэ.

Барилгануудай материалнуудай промышленностиин управленеэр 1 миллион хэhэг хирпиисэ, 500 тонно извеосхо түсэбhөө гадуур гаргаха, «Буржелезобетон» нэгэдэлээр 3 мянган кубометр бетон болон түмэр бетон зүйлнүүдые түсэбhөө гадуур үйлэдбэрилхэ.

Проектнэ эмхинүүдээр: проектно-сметнэ документациин шанарые hайжаруулха, барилгын сметнэ үнэ сэнгые 3—5 процентээр хямдаруулха, барилгада ашаг ехэтэй конструкцинуудые болон материалнуудые үргэнөөр хэрэглэхэ.

Барилгада түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлhэнэй, барилгын болон монтажна хүдэлмэринүүдые оньhожоруулhанай, барилгын машинануудые дүүрэнээр хэрэглэhэнэй, хүдэлмэриин сагай гээгдэлые бага болгоhоной ашаар ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ даалгабарине үлүүлэн дүүргэхэ.

Барилгада индустриализациие үргэнөөр хэрэглэhэнэй, барилгын материалнуудай гаргашые доошолуулhанай, алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэhэнэй ашаар 1000 тонно цементые, 450 тонно түмэрые, 1200 кубометр модые. 600 мянган киловатт-час электро-хүсые алмаха, барилгын-монтажна хүдэлмэринүүдэй өөрынь үнэ сэнгые түсэбhөө гадуур доошолуулха.

Ухаалан зохёогшодой ба урлан наринжуулагшадай үүсхэл эдэбхиие дээшэлүүлhэнэй ашаар барилгын-монтажна хүдэлмэринүүдтэ 1,5 миллион түхэригэй алмалтые туйлаха.

Барилгын-монтажна хүдэлмэриин шанарые hайжаруулха, ашаглалгада үгтэhэн бүхы барилгануудай 75 процентыень «hайн» гэhэн сэгнэлтэhээ доошо бэшээр тушааха.

Улад зоной хэрэглэмжэ хангалгаар — республикын улад зондо ажаhуудалдань үзүүлэгдэхэ хангалгые 14.55 миллион түхэригтэ, тэрэ тоодо хүдөө нютагуудта — 4,8 миллион түхэригтэ хүргэхэ. Жэлэй түсэб 1973 оной декабриин 29-дэ дүүргэхэ, түсэбhөө гадуур 100 мянган түхэригэй хангалга хэхэ, тэрэ тоодо республикын ойн баяр болотор 50 мянган түхэригэй хангалга үзүүлхэ. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлhэнэй ашаар ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын ургалтын 48 процентhээ бага бэшые туйлаха.

Хүдөөгэй улад зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгые hайжаруулхын зорилгоор, районуудай быткомбинадуудай болон городуудай тусхай предприятинуудай хоорондохи харилсан туhалалсалгые үргэдхэхэ. Ажаhуудалда хэрэглэгдэдэг машина болон приборнуудые, радио-телеаппаратурые заhабарилха талаар, хубсаhа арилгаха, будаха, мебель бүтээхэ, трикотаж зүйлнүүдые оёхо талаар хангалгые үргэдхэхэ, үйлэдбэриин кооперациин үндэhөөр эдэ хүдэлмэринүүд бэелүүлгые 1972 онойхиhoo 1,8 дахин дээшэлүүлхэ.

Технологическа шэнэ түхеэрэлгын ба бага оньhожоруулгын 350 хэhэг элдэб оньhон техникые тодхожо, ашаглалгада үгэхэ. Урлан наринжуулгын ба ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэнэй ашаар 48 мянган түхэригhөө бага бэшэ алмалта туйлаха.

Улад зоной ажаhуудалда үзүүлэгдэдэг 40 ондоо шэнэ янзын хангалгые ашаглаха, элдэб хангалгануудай бүхы тоое городто 430, хүдөө нютагуудта — 250-да хүргэхэ. Материальна нөөсэнүүдые, электрын хүсые ашаг ехэтэйгээр хэрэглэhэнэй үндэhөөр 30 мянган түхэригэй алмалта абаха.

Улад зонhoo захилнуудые абалгые ба гүйсэдхэлгые hайнаар эмхидхэhэнэй, абонентнэ аргаар хангалгые үргэдхэhэнэй, айлнуудта гэртэнь ерэжэ, телефоноор, почтоор захилнуудые абадаг болоhоной ашаар улад зоной хэрэглэмжэ хангалгые таатай зохид болгохо, ажалшадай амардаг газарнуудта ойро зуура хэрэгтэй болодог зүйлнүүдые прокадhaa үгэдэг гурим үргэдхэхэ, захил абадаг пунктнуудые, ателье болон мастерскойнуудые улад зондо таарамжатай саг соо хүдэлгэхэ.

13 мянган хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ, хүдэлмэришэдэй, залуушуулай hургуулинуудта, үдэшын болон заочно институт ба техникумүүдтэ 3 мянганhaa үсөөн бэшэ хүнүүдые хабаадуулха.

Хүдөө ажахын ажалшадай урда парти, правительствын табиhан зорилгонуудай орёо хүшэр ба шухала байhыень хараадаа абажа, промышленна предприятинуудай коллективүүд байгша ондо шефскэ туhаламжа үзүүлгын гуримаар 3 миллион түхэригhөө доошо бэшэ сметнэ сэнтэй малай байрануудые, соёл культурын ба ажаhуудалай барилгануудые, хүдөө ажахын хүдэлмэрине оньhожоруулха түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ, 45 мянган түхэригэй трактор болон хүдөө ажахын машинануудай запасной частьнуудые гаргаха, мэргэжэл hайнтай электригүүдые, станочнигуудые болон бусад мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ хэрэгтэ колхоз, совхозуудта саг үргэлжын туhаламжа үзүүлхэ.

Абаhан социалис уялгануудаймнай амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ ябадал бүгэдэнэймнай хамтын хүсэл оролдолгоhoo, эмхидхэл hайтайгаар, шэн зоригтойгоор ажаллаhанhаамнай дулдыдаха байна гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Тиимэhээ бүхы хүсэ шадабаряа ажал хэрэгтээ хандуулхабди, бригада, участок болон цех бүхэнөөр, предприяти, барилга бүхэнөөр хараалhан түсэбүүд болон даалгабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэхые туйлахабди, Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн баярые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахабди.

Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэлэй даалгабаринуудые болзорhoонь урид дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ, шадабари мэргэжэлээ, дүй дүршэлөө хандуулжа, коммунизм байгуулгын түсэбүүдые бэелүүлгэдэ өөhэдынгөө хубитые оруулхабди гэжэ бидэнэр, республикын промышленностиин, барилгын, транспортын, хэлхеэ-холбооной ба ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедые болон Советскэ правительствые батаар найдуулнабди.

Социалис уялганууд предприятинуудай коллективүүдтэ, Буряадай АССР-эй промышленностиин, барилгын, транспортын, хэлхеэ-холбооной ба ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхитэдэй суглаан дээрэ баталагдан абтаа.

АХА ДҮҮГЭЙ ХАНИ НҮХЭСЭЛЭЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПТВ-гэй ЦК-гай секретарь нүхэр Ле Дык Тхо, ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй премьер-министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр нүхэр Нгуен Зуй Чинин хүндэлэлдэ КПСС-эй Центральна Комитет, Совет правительство январиин 30-да Кремлиин Ехэ ордон соо обед хэбэ.

ДРВ-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Во Тхук Донг, РЮВ-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Данг Куанг Минь, Вьетнамай асуудалаар Париждахи дүрбэн талын хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаhан ДРВ-гэй делегациин гэшүүд, Вьетнам бусад нүхэд тэдээнтэй хамта эндэ байлсаа.

Совет талаhaa — нүхэд Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, Д. Ф Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин Түрүүлэгшэ Г. Ф. Сизов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Г. С. Дзоценидзе, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор М. А. Лесечко, В. Н. Новиков, И. Т. Новиков, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ Я. С. Насреддинова, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе, СССР-эй министрнүүд. СССР-эй Гүрэнэй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд. КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүд, совет сэрэгэй начальнигууд ба тусхай бусад тушаалтад энээндэ хабаадаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев обед дээрэ үгэ хэлэбэ.

Удаань Нгуен Зуй Чинь үгэ хэлэhэн байна.

Нүхэд Л. И. Брежневэй, Нгуен Зуй Чиниин хэлэhэн үгэнүүдые сугларагшад ехэ анхаралтайгаар шагнажа альга ташалгаар угтаба.

Обед аха дүүгэй хани нүхэсэлэй оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи хуудаhанда).

Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэhэн үгэ

Хүндэтэ нүхэр Ле Дык Тхо!

Хүндэтэ нүхэр Нгуен Зуй Чинь!

Хүндэтэ нүхэд ба ханинар!

Манай партии, совет арад, манай бүхы оромнай дай болюулха ба Вьетнамда эб найрамдал тогтоохо тухай хэлсээндэ гар табилгые сэдьхэлээ хананигар угтаhан байна. Энэ хадаа Вьетнамай ажалшадай партиин тойрон нягтаар жагсаhан вьетнам арадай ехэ илалта, дэлхэйн эб найрамдалда дуратай хүнүүдэй илалта, уласхоорондын хэрэгтэ бодото байдалые харадал абажа, үнэн зүбөөр хандаха ябадалай илалта мүн болоно.

Эдэ үдэрнүүдтэ бүхы совет хүнүүдэй сэдьхэл бодол баатар вьетнам арадта дуулагдаhан. Удаан саг соо үргэлжэлhэн эзэрхэг түримхэйн зэрлиг добтолгоо эсэргүү тэмсэлдэ эрхэ сүлөөгэй үнэн зүб хэрэгые. Эхэ оронойнго бээ даанхай байдалай түлөө тэмсэhэн вьетнамецууд—эршүүл ба эхэнэрнүүд, үндэр наhатан ба хүүхэд тухай бодоноби, амиа наhаа үгэhэнүүдые, мүнөө амиды байhан бүхы хүнүүд тухай бодоноби.

Эдэ үдэрнүүдтэ манай сэдьхэл бодол аха дүү социалис оронуудта, коммунис ба хүдэлмэрилэгшэ эб партинуудта, уласхоорондын хүдэлмэришэн ангида, национальна сүлөөлэлгын хүдэлөөндэ, дэлхэйн түрүү үзэлтэй бүхы хүнүүдтэ хандуулагданхай. Америкын эзэрхэг түримхэй добтолгоо тэдэнэй эсэргүү тэмсэл, вьетнам арадые нүлөө ехэтэйгээр дэмжэлгэ илалтын сагые ойртуулhан байна.

Эхэ ороноо хамгаалhан Агуухэ дайнай хүнда хүшэр бэрхэшээлнүүдые дабажа гараhан бидэнэр, совет хүнүүдтэ вьетнамецуудай баяр ойлгосотой, дутэшье. Хүндэтэ нүхэд, танай городууд болон хүдөө тосхонуудта бомбонууд тэhэрхэеэ болиhондо, олон жэлэй туршада түрүүшынхиеэ Вьетнамай огторгойн сэбэр байhанда таанартай хамта бидэнэр баясанабди! Ангиингаа талаар аха дүүгэй дэмжэлгэдэ, дэлхэйн бүхы революционно ба түрүү хүсэндэ түшэглэн, өөрынгөө эрхэ сүлөө ба бээ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ бодоhон арадые дарахын аргагүй байhаниие Вьетнамай илалта элишэлэн харуулба. Нимэ арад илагдашагүй.

Вьетнамай илалта социализмын айхабтар ехэ хүсэтэй байhаниие гэршэлнэ. Өөрынгөө социалис туйлалтануудые, гэртээ ээзэн байха манай айхабтар ехэ шэн зориг, тэсэбэри ба баатаршалга харуулаа.

Вьетнамай илалта — Советскэ Союз ба социалис бусад оронуудай интернационализмын ажал ябуулгын бодото гэршэ мүн. Бидэнэр вьетнам аха дүүнэртээ, тэдэнэй тэмсэлдэ бүхы шэглэлээр — сэрэгэй, политическэ ба дипломатическашье талаар ехэ туhалаабди.

Үшөө нэгэ вьетнам тобшолол гэхэдэ: мүнөө үедэ империализмын арга боломжонуудай хэды ехээр бага болонобшье Вьетнамай илалта харуулаа. Мүнөө түүхын дабшалые зогсоожо шадаха арга шадал империализмда үгы болонхой!

Вьетнамай газар дээрэ эб найрамдал гүйсэд байгуулха замда шиидхэх алхаса хэгдэбэ гэхэшэ. Вьетнамай Демократическа Республика энхэ байдалай ажалда хэжэ эхилхэнь, социализм байгуулха хэрэгтэ өөрынгөө хүсэ шадалые элсүүлхэ арга боломжо олдобо. Демократическа Вьетнамые амгалан ёhоор нэгэдүүлхэ хэрэгтэ шэнэ арга зам нээгдэбэ.

Урда Вьетнамда амгалан ба демократическа ёhоор хүгжэлгын, бээ даанхай байдалай ба үгэеэ ойлголсолго, ороноо нэгэдүүлгын национальна политика бэелүүлхэ зам нээгдэбэ гэхэшэ.

Лаос болон Камбоджодо шүhата дай болюулха таатай зохид арга байдал тогтоо.

Вьетнамай дайн сэрэг болюулхын түлөө тэмсэл хадаа КПСС-эй XXIV съездээр абтаhан манай гадаадын политикын, эб найрамдалай программын гол зорилгонуудай нэгэн болоно. Мүнөө дайн сэрэг эсэстэ хүргэгдэжэ байхада, тордохоймон хэлэхэл, дэлхэй дээрэхи дайнай эгээл ехэ аюулта дүрэн сарагдаба.

Эзэрхэг түримхэй ба реакцин хүсэнүүдэй уласхоорондын байдалые түгшүүрилтэй болгохо, бүү эбсэг ехээр гаргаха зорилгодо энэ дайн олон жэлэй туршада үргэлжэлбэ. Уласхоорондын үргэн харилсаа холбоо байгуулха хэрэгтэ энэ дайн ехэ haад хэдэг байhан.

Мүнөө түгшүүрилтэ байдалые hуладхаха, аюулгүй байдал ба бүгэдэ ниитын эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шэнэ арга боломжо бии болоно. Индохитадта боложо байhан үйлэ хэрэгүүдтэ али нэгэ талаар хабаатай болоhон гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанда Вьетнамдахи байдалые политическэ талаар гуримшуулгын hайнаар нүлөөлхэ байhаниие хүлеэжэ боломоор. Тэрээнhээ гадна, ондоо арсалдаата үйлэ хэрэгүүдые амгалан ёhоор зүбөөр шиидхэжэ, дайн сэрэгэй үшөө бии байhан аюулта үлэгдэлнүүдые усадхажа болохо байhаниие энэ жэшээ харуулна. Нэн түрүүн Дүтын Зүүн зүгтэ, юуб гэхэдэ энэ райондо тохёолдоhон эрхэ байдал эб найрамдалда ехэ аюул ушаруулжа магад.

Һүүлэй үедэ Европодохи политическэ байдалые hайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдээ гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Эндэ түгшүүрилтэ, зүрилдөөтэ байдалhаа гаража, социальна ондо-ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондо харилсаа тогтоожо эхилэгдээ. Манай ороной политика, аха дүү социалис оронуудай ниитэ политика энэ хэрэгтэ үүргэтэй байгаа.

Европын hүүлээр мүнөө дэлхэйн шэнэ, ехэ райондо түгшүүрилтэ байдалые hуларуулга элеэр харагдажа захалаа. Энэ удаа hүүлэй арбан жэлнүүдэй туршада дайнай гал дүлэнэй унтараагүй байhан газар Азин түбиин оршон болоно.

Бата найдамтай эб найрамдал тогтоохые оролдохо зуураа, социалис оронуудай саашанхи нэгэдэл бэхижүүлгэ, нягта жагсаалда, ажал ябуулгадаа үгэеэ ойлголсодог байлгада бидэнэр ехэ анхарал табинабди. Энэ ушар үсэгэлдэр Вьетнамда дайнай боложо байhан үедэ тон шухала байгаа, энэ ушар мүнөөдэр туйлагдаад байhан эб найрамдалые бэхижүүлхэ, арадуудай хүсэл эрмэлзэл бэелүүлхэ талаар саашаа дабшалгада баhал туhатай.

Социалис оронуудай нэгэдэл ба жагсаалые бэхижүүлгэ — манай онсо хараа шугам мүн. Энэ хараа шугамнай ондоо гүрэнүүдэй аша туhада эсэргүү сэрэгэй бүлэгүүдые аминдань байгуулха хажуу талын политикада ямаршье хабаагүй юм. Манай хани нэгэдэл урдыхидаал мэтэ бүхы арадуудай харилсаа холбооной, эб найрамдал ба хүн түрэлтэнэй хүгжэлтын аша туhада табигдана.

Нүхэд! Парижда болоhон хэлсээн хүсэндөө оруулагдаба. Тэрэ хэлсээнэй бүхы гуримые нягта наринаар сахихабди гэжэ ПТВ-гэй ЦК ба ДРВ-гэй правительство. Урда Вьетнамые сүлөөлэлгын национальна фронт ба Урда Вьетнамай Республикын саг зуурын революционно правительство баяртайгаар мэдүүлээ. Энэ хэлсээнэй бусад хабаадагшад өөр дээрээ даажа абаhан уялгануудаа хүндэлэн, гүйсэд дүүргэхэ гэжэ арадууд хүлеэнэ. Болохоёо байhан уласхоорондын конференци энэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэхэ, эндэ Советскэ Союз эдэбхитэйгээр хабаадалсаха байна.

Һандаргагдаhан город болон hуурин тосхонуудые, промышленностиие hэргээн бодхоохо, социализм байгуулалгадаа шэнэ амжалтануудые түйлахын тула Вьетнамай хүдэлмэришэд, таряашад болон интеллигенци ехэ юумэ хэхэ болоно гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Вьетнамай Демократическа Республикые хүсэ ехэтэ, хүгжэн hалбаржа байhан социалис орон болгохо, тэрэнэй уласхоорондын үүргые бүри ехээр үргэхэ хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ПТВ-гэй ЦК-гай ба ДРВ-гэй правительствын хандалга соо хэлэгдэhэниие совет хүнүүд сүм дэмжэнэ.

Хүндэтэ вьетнам нүхэд, амгалан сагай үдэр нүүдтэ дайнай үеынхидэл адли бидэнэр таанартай суг, нэгэ жагсаалдабди. Вьетнамда туhаламжа үзүүлгэ — манай интернациональна уялга мүн. Энэ хадаа бүхы социалис оронуудай хамтын хэрэг. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай hүүлээр нэгэшье арадай үзөөгүй бэрхэшээлтэ байдал Вьетнамай хуби заяанда тудаhан гээшэ. Тэрээндэ хүргэгдэхэ туhаламжа ямаршье социальна байгуулалтатай арад болон гүрэнүүдэй hаналаа нэгэдэлгын арюун хэрэг болохол.

Нүхэд! Манай партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба Совет правительствын, бүхы совет арадай үмэнэhөө манай дайшалхы нүхэд — Вьетнамай коммунистнуудые, Вьетнамай Демократическа Республикын ажалшадые, Вьетнамай түрүү үзэлтэй, демократическа бүхы хүсэнүүдые илалтаарнь амаршалая.

Бидэнэр хүндэтэ вьетнам аха дүүнэртээ ехэ амжалта, зол жаргал хүсэнэбди!

Баатар вьетнам арадай түлөө!

Вьетнамай ажалшадай алдарта партиин, нүхэр Ле Зуан түрүүтэй, тэрэнэй Центральна Комитедэй түлөө!

Эб найрамдал, эрхэ сүлөө, социализм мандаг лэ!

Нүхэр Нгуен Зуй ЧИНИИН хэлэhэн үгэ

Хүндэтэ нүхэр Брежнев, Советскэ Союзай Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь!

Хүндэтэ нүхэр Косыгин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ!

Хүндэтэ нүхэд!

Вьетнамай асуудалаар Париждахи хөөрэлдөөнүүдые түгэсхэжэ, хэлсээндэ гар табиhанаймнай hүүлээр бидэниие Советскэ Союзай Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгинай, мүн бусад совет хүтэлбэрилэгшэдэй тон хани халуунаар угтаhандань, нүхэр Ле Дык Тхо бидэ хоёр ехэ баяртай байнабди.

ДРВ-гэй Президент Тон Дык Тханг, ПТВ-гэй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Ле Зуан, ДРВ-гэй Национальна суглаанай Саг үргэлжын комитедэй Түрүүлэгшэ Чыонг Тинь, ДРВ-гэй правительствын Премьер-Министр Фам Ван Донг гэгшэдэй ба манай партийно-гүрэнэй бусад хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэhөө нүхэр Брежневтэ, нүхэр Подгорнодо, нүхэр Косыгинда, совет бусад хүтэлбэрилэгшэдтэ үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэхыем зүбшөөгыт. Совет хүтэлбэрилэгшэдэй январиин 27-до эльгээhэн амаршалгын телеграммануд, эндэ нүхэр Брежневэй хэлэhэн үгэ сэдьхэлыемнай ехээр хүдэлгөө. Манай ороной хоёр хубида ажаhуудаг вьетнам арадай туйлаhан илалтын удха шанар энэ үгэ дотор үндэрөөр сэгнэгдэhэн байна.

Вьетнамда эсэргүүгээр США-гай үүдхэhэн эзэрхэг түримхэй дайе, Урда Вьетнамай дотоодын хэрэгүүдтэ сэрэгээр хабаадалсалга ба хамааралгые болюулха үндэhэ hуури табиhан Париждахи хэлсээнүүд Вьетнамай түүхэдэхи эгээн баатаршалгата дайнда вьетнам арадай туйлаhан угаа ехэ илалта болоно. Вьетнам арадай илалта хадаа социализмын, национальна бээ дааhан байдалай, демократиин ба эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг хүсэнүүдэй илалта, эрхэ сүлөөдэ, үнэн зүб хэрэгтэ дуратай дэлхэйн бүхы арадуудай илалта мүн.

«Бээ дааhан байдалhаа, эрхэ сүлөөhөө үнэтэй юуншье байхагүй» гэhэн үгэнүүдэй бэшээтэй, Президент Хо Ши Минэй тугые үндэр дээрэ үргэн ябажа, олон жэлэй турша соо эрэлхэг зоригтойгоор, үсэд нэтэрүүгээр тэмсэhэнэйнь ашаар вьетнам арадай энэ ехэ илалта туйлагдаа. Гурбан фронт дээрэ — сэрэгэй, политическэ ба дипломатическа фронтнууд дээрэ — эдэбхитэй тэмсэл хэжэ, дайсанай ябуулгануудые, харата түсэбүүдые бурүү hүргэhэн Вьетнамай Ажалшадай партиин революционно хараа шугамай түгэс илалта болоно.

Советскэ Союзай, социалис бусад оронуудай вьетнам арадта үзүүлhэн ехэ, аша үрэтэй туhаламжа, дэмжэлгэ илалтаяа туйлахадамнай нүлөөлhэн хизааргүй шухала нүхэсэл мүн.

Шухала дэмжэлгэ, туhаламжа үзүүлhэнэйнь түлөө ПТВ-гэй, ДРВ-гэй правительствын ба вьетнам арадай үмэнэhөө Советскэ Союзай Коммунис партида, Совет правительствада, аха дүү совет арадта халуун баяр хүргэхыемнай зүбшөөгыт. Энэ туhаламжа, дэмжэлгыетнай ходо́доо hанажа ябахабди.

Хүндэтэ нүхэр Брежнев!
Хүндэтэ нүхэр Косыгин!
Хүндэтэ нүхэд!

Эхэ ороноо хамгаалан, американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүүсэhэн дайгаа илалта түгэсөөр дүүргэлгэ Вьетнамай революцидахи шэнэ шатын эхи табиба гээд Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитедэй, ДРВ-гэй правительствын январиин 27-ной тогтоол дотор тэмдэглэгдээ hэн. Нэгэдэл жагсаалаа бэхижүүлхэ, hэримжээ дээшэлүүлхэ, Париждахи хэлсээнүүдые сэхэ шууд, хүсэд бүрин бэелүүлхын түлөө, бата бэхи эб найрамдал хамгаалхын түлөө, Хойто Вьетнамдахи социалис байгуулалта үргэдхэн хүгжөөхын түлөө, Урда Вьетнамда национально-демократическа революци түгэсхэхын ба саашадаа манай Эхэ оронийе эбэй ёhоор нэгэдүүлхын түлөө тэмсэхэ зорилгонууд Вьетнамай хоёр хубида ажаhуудаг манай ороной хүн зоной урда табигдана.

Эдэ орёо, бэрхэтэй зорилгонуудые бэелүүлхэдэмнай Советскэ Союзай Коммунис парти, совет арад саашадаашье бидэндэ дэмжэлгэ, туhаламжа үзүүлхэ; Урда Вьетнамай хүн зоной үнэнтэ түлөөлэгшэ— Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын алдарта туг доро ябажа, Урда Вьетнамда манай оронойхидой хэhэн тэмсэлые хойшодоошье дэмжэхэ байха гэжэ батаар этигэнэбди. Марксизм-ленинизмые, пролетарска интернационализмые үндэhэ болгон, манай хоёр ороной арадуудай аша туhада, эб найрамдалай, национальна бээ дааhан байдалай, демократиин ба социализмын түлөө ниитэ тэмсэлэй аша туhада вьетнам-совет эмхидэл нэгэдэл, хани барисаа, харилсаа холбоо саашадань бэхижүүлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэбди.

Вьетнам арадай, эб найрамдалай, национальна бээ дааhан байдалай, демократиин, социализмын түлөө тэмсэдэг бүхы хүсэнүүдэй тон ехэ илалтын түлөө, Советскэ Союзай Коммунис партиин хүтэлбэри доро аха дүү совет арадай коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулха хэрэгтэ, Европодохи, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалхын түлөө тэмсэлдэ бүри ехэ илалтануудые туйлахын түлөө энэ хундага үргэхые дурадханаб.

Вьетнамай ба Советскэ Союзай партинуудай ба арадуудай хоорондохи аха дүүгэй хани барисаа, харилсаа холбоое саашадань хүгжөөхэ, бэхижүүлхын түлөө!

Нүхэд Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорный, А. Н. Косыгин болон совет бусад хүтэлбэрилэгшэдэй элүүр энхын түлөө!

Эндэ байhан бүхы хүнүүдэй энхэ мэндэ ябахынь түлөө!

Л. И. БРЕЖНЕВ ЛЕ ДЫК ТХОТОЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПТВ-гэй ЦК-гай секретарь, Вьетнамай асуудалаар дүрбэн талын зүблөөндэ хабаадаhан ДРВ-гэй делегациин тусхай советник нүхэр Ле Дык Тхотой январиин 30-да уулзаба.

Хани халуун, аха дүүгэй хани барисаанай оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнэй үедэ Вьетнамай асуудалаар Париждахи хөөрэлдөөнүүдэй түгэсхэлэй шата тухай нүхэр Ле Дык Тхо КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарьта элирхэйлэн хөөрэбэ. Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал hэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табиhан хөөрэлдөөнүүдэй үрэ дүнгүүд шухала удха шанартай гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Хэлсээн Индохитадта США-гай хэжэ байhан эзэрхэг түримхэй дай болюулжа, вьетнам арадай национальна гол эрхэнүүдые хангаха байна. США-гай империалис эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүгээр вьетнам арадай олон жэлэй турша соо хэhэн тэмсэлдэнь КПСС-эй, Советскэ Союзай үнэн зүрхэнэй, аша үрэ ехэтэй туhаламжа, дэмжэлгэ энэ илалта туйлалгын шухала нүхэсэл болоо.

Вьетнамай үнэн зүб тэмсэл тушаа интернационалис хараа шугамаа шууд сэхээр баримталдагайнь түлөө гүнзэгы талархалтай байhанаа нүхэр Ле Дык Тхо ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой, Вьетнамай Ажалшадай партиин ба вьетнам арадай үнэнэhөө КПСС-эй ЦК-да, Совет правительствада, Советскэ Союзай бүхы ажалшадта мэдүүлээ.

Ехэ илалта туйлаhаарнь коммунистнууд, бүхы совет арад вьетнам аха дүүнэрээ халуунаар амаршална гээд нүхэр Л. И. Брежнев мэдүүлбэ. Энэ илалта, түбхын түрүүлэн, сэрэгэй, политическэ ба дипломатическа фронтнууд дээрэ вьетнам арадай олон жэлэй турша соо хэhэн баатарлиг тэмсэлэй, Вьетнамай Ажалшадай партиин ба тэрэнэй Центральна Комитедэй зүгhөө вьетнам арадай тэмсэлые сэсэ мэргэнээр, холын хараа бодолтойгоор хүтэлбэрилгын үрэ дүн болоно.

Энэ хадаа социалис хани нэгэдэлтэ бүхы оронуудай, эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй ехэ илалта мүн.

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал hэргээхэ тухай хэлсээе энэ документдэ гар табиhан бүхы талануудай тодо наринаар, хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхыень Вьетнамай патриодуудтай хамта туйлаха гэээшэ баатарлиг Вьетнамай бүхы ханинарай зорилго болоно. Вьетнам тушаа хэлсээндэ январиин 27-до Парижда гар табилгые сахиха гэээшэ уласхоорондын түгшүүрил hуларуулха, Азида ба дэлхэйн бусад районуудта бата бэхи эб найрамдал тогтоохо замдаа саашанхи дэбжэлтэ туйлаха гол шухала эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь болоно.

Вьетнам арадта тудаhан эгээн хүндэ хүшэр түбэг бэрхэшээлнүүдэй жэлнүүдтэ совет хүнүүд тэдэниие ходо́доо шууд сэхээр дэмжэжэ байгаа, үнэн зүб хэрэгтэнь, Вьетнамда бата бэхи эб найрамдал да бүмбэрсэг дэл… найрамдалда дуратай… хүсэнүүдтэй хамта… ханинартаа шухала… жэлгэ, туhаламжа… доошье хүргэхэ юм…

Совет ба вьетнам… дай, дэлхэйн социа… нуудай аша туhада… нэй революционно б… сэнүүдэй нэгэдэл… саалые саашадань… жүүлхын тула КПСС… ПТВ-гэй, СССР-эй… гэй хоорондохи аха… хани барисаае, ха… холбооое али бүхы… бэхижүүлхээр… байhанаа совет, вьет… лануд мэдүүлбэ.

Совет талаhаа — … эй ЦК-гай секретарь… Катушев, КПСС-эй… гэшүүн, СССР-эй га… хэрэгүүдэй министр… Громыко; Вьетнамай… haa — ДРВ-hээ С… байдаг элшэн сайд… Донг, РЮВ-hээ С… байдаг элшэн сай… Куанг Минь хөөрэ… хабаадалсаа.

(ТА…

ТАРЯАШАДАЙ ГОЛ ШУХАЛА ЗОРИЛГОНУУД

Үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй, трестнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй, тусхай шэглэлтэй зарим совхозуудай директорнүүдэй январиин 30-да Москвада нээгдэhэн бүхэроссин зүблөөн түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ совхозой үйлэдбэриин ашаг олзые саашадань дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдалгаяа ехэ болгохо асуудалнуудые зүбшэлхэ байна.

Орооhо таряа ургуулан хуряалгые ехэдхэхэ гэээшэ хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ гол шухала асуудал мүн гээд элидхэлшэ— РСФСР-эй совхозуудай министр И. П. Воловченко, элидхэл тушаа үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Энэ жэлдэ совхозуудай ажалшад орооhо таряа хуряалгые 56 миллион тоннодо хүргэхөөр хараална.

Хартаабха, овощ ургуулжа абаха түсэбэй хахад хубиень Россин Федераци дүүргэхэ ёhотой.

Гүрэнэй түсэб-захилнуудые, абаhан уялгануудаа дүүргэхэ талаар совхозуудта агротехническэ… хэлэй ехэ хэмжээн… раалагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай… ажахын таhагые… орлогшо И. К. К… хүдөө ажахын ба б… хүдэлмэришэдэй, а… шадай профсоюзай… түрүүлэгшэ И. Ф. … тов, РСФСР-эй мини… зүблөөнэй хүдэлмэ… баадалсаба.

(ТА…

ПРАПОРЩИГУУДАЙ, МИЧМАНҮҮДЭЙ БҮХЭАРМЕЙСКЭ ЗҮБЛӨӨН

СССР-эй Оборонын министерствын зарлаhан, мичманүүдэй ба прапорщигуудай бүхэармейскэ зүблөөн январиин 30-да Совет Армиин М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ Түбэй байшан соо болобо.

СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко «Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы бэлэдхэлые дээшэлүүлгэдэ прапорщигуудай, мичманүүдай үүргэ ба зорилгонууд» гэhэн элидхэл хээ.

Совет Армиин ба Далайн Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин начальник армиин генерал А. А. Епишев зүбл… рэ үгэ хэлэбэ.

Зүблөөн январии… хүдэлмэреэ үргэлж…

(ТА…

ҮНДЭР ШАГНАЛ УЯЛГАЛНА

Барилга хэхэ жэлэйнгээ даабари декабриин 25-да дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 75 мянган түхэригтэ гэр байрануудые бариха, шэнэ онол арга хэрэглэhэнэй ашаар ажалай бүтээсые 0,5 процентээр дээшэлүүлхэ, урлан нарижуулгын, ухаалан зохёолтын 10 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, 20 мянган түхэригэй арьбалалта хэхэ, 50 тонно цемент, 120 кубометр хюреэдэмэл модо арьбалха гэжэ манай коллективэй социалис уялга соо хэлэгдэнэ.

Баргажанай, Хурамхаанай аймагуудай ажалшадта түргэнөөр, hайн шанартайгаар барилга хэхэ гэhэн хүсэл зорилго урдаа табинхайбди. Энэ хараа түсэбүүдээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула барилгашаднай ехэ габшагайгаар хүдэлжэ оробо. Д. Ф. Фомин, Н. Н. Елшин, Н. Н. Дубинин гэгшэдэй даадаг бригадануудай барилгашад халаан бүриингөө даабари 25—30 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ шадана. Бэшэшье барилгашаднай ажалдаа үндэр бүтээсэ туйлажа, түргэнөөр барилга хэнэ. Эдэнэр январь hара соо 130 мянган түхэригтэ барилга хэхэ даабаряа уридшалан дүүргэхэ зорилготой.

Манай колоннын барилгашад Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн hайндэрэй хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абанхай. Һайндэр болотор хоёр бүлэ айлай орохо 12 гэр, Хурамхаанай аэропортын байшан, 50 үхибүүдэй ясли барижа дүүргээд, ашаглалгада тушааха зорилготой.

Барилгашаднай үнгэрhэн жэл эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа, Бүхэсоюзна мүрысөөндэ эрхимлээд, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй болон ВЦСПС-эй ойн баярай Хүндэлэлэй тэмдэгээр шагнагдаа бэлэй. Энэ үндэр хайра шагналаа үнэн сэхэ ажалаар харюулхые оролдоно. Эдэнэр мүнөө дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абажа Бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсоод, бүри эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

В. ПЕТЕЛИН,
«Бурятцелинстрой» трестын 1010-дахи колоннын начальник.

АМЖАЛТАЯА АРЬБАДХАНА

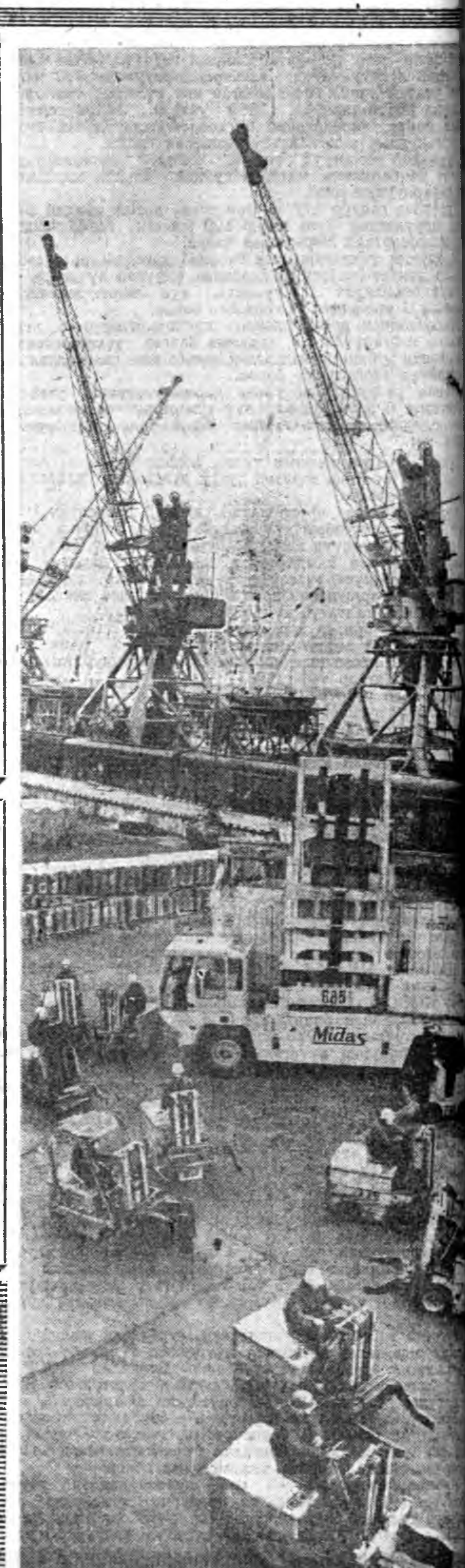
Коммунист Юрий Алексеевич Воронин Улаан-Үдын судна-бүтээлгын заводто арба гаран жэлэй туршада түмэршэ дарханаар ажаллана. Тэрэ энэ хугасаа соо нилээд дүршэлтэй боложо, халуун цехэй, гол шухала мэргэжэлтэдэй нэгэн гэжэ тоологдодог болонхой. Коммунис ажалай ударнигай бүтээhэн продукци ходо́доо эрхим шанартай байдаг.

Ю. А. Воронин орёо детальнуудые түргөөр, hайнаар хэдэг юм. Тиимэhээ сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь «Юрэмнай алтан гартай дархан даа» гэжэ магтан хөөрэлдэдэг.

Юрий Алексеевич СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй алдарта ойн жэлдэ абаhан социалис уялгаяа нэгэ hара 20 хоногоор урид дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 7000 түхэригэй продукци үгэhэн байна. Юhэдэхи табан жэлэй даабариие дүрбэн жэл зургаа hарын туршада дүүргэхэб гэжэ тэрэ hаяхан мэдүүлээ.

Мүнөө түрэл республикынгаа 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаад байхадаа, Ю. А. Воронин байгша оной даабариие 11 hара 10 үдэр соо дүүргэхэ гэhэн социалис уялга абаба. Заводой түрүү дархан хэлэhэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тулада урагшаа эрмэлзэн ажаллана.

Д. БАЛДАНОВ.



РИГЫН худалдаа наймаанай далайн портын до… дай дунда түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы, гур… жэлэй даабаринуудые болзорhоонь урид дүүргэх… мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ.

Үнгэрhэн жэлэй социалис мүрысөөндэ илажа г… Иван Шашилкинай, Орест Карабинай бригадану… жэлдэ мүрысөө дахинаа үүсхэбэд.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ригын порт дээрэ.

ТАСС-ай фотохро…

Национальна округуудhаа мэдээсэнэ

hҮНИИН НАРАН

Ханты-Мансиин национальна округой (Тюменьскэ область) хойто районуудта ябгинама хүйтэн, ута hүнинүүд хүрэжэ ерэбэ. Саhан хүнжэлөөр хушаатай Сибириин газар дээрэ наран элшэ туяагаа гэрэлтүүлжэ үрдинэгүй. Нефть ба газай баялигуудаар суурхаhан, ехэ барилгануудай хизаарта час бүхэн үнэтэй. Нефть гарган абагшадай тосхон — Нижневартовско аэропорт дээрэ гэрэлтэдэг хэмэл «наран» үдэрые ута болгохо арга олгоо. Хүнэй гараар бүтээгдэhэн «нараниинь» 20 мянган свечэй хүсэтэй «Сириус» гэжэ ксеново томо лаампа бшуу.

Имэрхүү «наранууд» Ханты-Мансиин округой олон районуудта гэрэлтэнэ. «Сириус» бүхэн 100 шахуу гектар талмайе гэрэлтүүлжэ, хүнүүдэй ажал хүдэлмэридэ туhална.

П. РЯБОВ,
ТАСС-ай корр.

Ханты-Мансиин национальна округ.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ БЭЛЭГҮҮД

Чукоткын «Дружба» совхозой оро үсхэбэрилэгшэд Шэнэ жэлээр нэгэ бэлэг абаба. Тундрада, Рытгыльвеем мүрэнэй эрьедэ оро үсхэбэрилэгшэдэй хэрэглэмжэ хангаха комплекс ашаглалгада оруулагдаа. Эндэхи гостиница соо кинозал, эдеэ хоолой склад, түлишэ бии. Тус комплекс багахан электростанциhаа зайн гал абана. Оро харууhалагшад эндэ хоёр-гурбан үдэр амарха, шэнэ фильмүүдые хараха, газетэ, журналнуудые уншаха аргатай болоо. Холын бэлшээридэ гарагшад эндэhээ эдеэ хоолшье абажа ошодог.

Чукотско национальна округой (Магаданска область) орошодто зорюулагдаhан үшөө нэгэ гостиница «Полярник» совхоздо нээгдээ. Гостиницые шанар hайнтайгаар барижа дүүргэhэнэй түлөө Кавказай хара далайн эрьедэ амарха профсоюзай путевконуудаар шагнагдаа.

Е. ДЕНИСОВ,
ТАСС-ай корр.

Анадырь.

ГЕНЕРАЛЬНА ТҮСЭБӨӨР

Усть-Ордын Буряадай национальна округой (Эрхүүгэй область) колхоз, совхозуудай тосхон hууринуудые болбосон түхэлтэй болгохо генеральна түсэбэй ёhоор барилга хэгдэнэ.

50 жэлэй саана мал ажалтай буряадууд hэеы гэрнүүд соо байрладаг байhан. Харин мүнөө нимэ гэрнүүдэй дүрэ зурагуудыел округой хизаар ороноо шэнжэлгын музей соо хаража болохот.

«Каменский» совхозой түб Каменска тосхондо городой түхэлтэй хэдэн гэрнүүд баригдаа. Гурбан дабхар гэрнүүдтэй зэргэлээд, хоёр-хоёр гэр бүлын ажаhууха хоёр дабхартай коттеджэнүүд бодоно. Эдэ байшангууд ууралаар дулаасуулгагдана, ваннатай, электроплитануудтай.

Национальна округой түб — Усть-Орда тосхон жэлhээ жэлдэ ургана, болбосон түхэлтэй болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ гол үйлсэдэнь гостиница, универмаг нээгдэнхэй. Кинотеатр, соёлой байшан, хүгжэмэй hургуули, библиотекэнүүд эндэ бии. Ойрын жэлнүүдтэ эндэ үшөө олон барилга хэгдэхээр хараалагдана.

А. ГАЙДАЙ,
ТАСС-ай корр.

Усть-Орда тосхон.

ЯМАЛАЙ БАЙГААЛИИН БАЯЛИГУУД

Ямалай байгаалиин газ түлэг ашаглагдажа байнхай. Мүнөө байгаалиин газ трубопроводоор Ураал худар эльгээгдэнэ. Ойрын жэлнүүдтэ энэ газопровод ороной түб ба баруун районуудта хүрэхэ юм.

Ямало-ненецкэ национальна округ Тюменскэ областиин хойто хубида оршодог. Ямалай байгаалиин газай нөөсэ 40 триллион кубическа метр болохо гэжэ тухайлагдана. Тэрэшэлэн түмэрэй, нефтиин, үнгэтэ металлай, шулуун нүүрhэной уурхайнууд эндэ бии гэжэ геологууд элирүүлээ.

Ю. РЯБОВ,
ТАСС-ай корр.

Салехард.

ХАРЮУСАЛГАА ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангагшадай республиканска зүблөөнһөө

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха хэрэг манай Бурядта гол түлэб аймадахи табан жэлэй үедэ үндэһэ һуурияа оложо, үсэндөө ороһон байна. Юһэдэхи табан жэлэй үедэ тэрэ бүри хүгжэхэ, 1975 он болотор хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалга продуктда 2,5 ба хүдөөдэ 3 дахин хүгжэхэ юм. Энэ шухала хэрэгые республика дотор 6 мянга гаран хүн бэелүүлжэ байдаг.

КПСС-эй XXIV съезд дээрэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн элидхэлэй ёһоор, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха хэрэг мүнөө сагай эрилтэдэ харюусамаар, ажалшадай һанаһанда хүрэмөөр, тэдэнэй урма сэдьхэлые бадаруулмаар ябуулагдаха ёһотой. Юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ Буряадаймнай хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангагшад шадалаа, эдэбхи үүсхэлээ энэ шухала хэрэгтэ зорюулһан байна.

Аймагууд болон городуудтахи хүн зоной эрилтэ хангаха комбинадууд, эмхи зургаанууд үнгэрэгшэ жэл яһала муу бэшээр хүдэлжэ гараа. Жэшээнь, оёдолой «Байкал» нэгэдэл 1971 ондо 1422, 3 мянган түхэригэй хубсаһа оёһон һаа, тэрэнээ 1972 ондо 1948,1 мянган түхэригтэ хүргөө. Оёдолшод Г. П. Бочкарева, Н. Ф. Оскорбина, И. И. Иватаева, С. С. Сабирова гэгшэдэй бүтээлнүүд Бүхэсоюзна, уласхоорондын выставкэнүүдтэ табигдаһан, худалдаа наймаанай бүхэсоюзна палатын дипломдо хүртэһэн байха юм. Гутал оёдог «Труд» нэгэдэл 1970 ондо 2.600 түхэригэй элдэб гутал оёһон һаа, 1972 ондо 2.933 түхэригэй продукци гаргаа. Комбинадуудта үнгэрэгшэ жэл соо техническэ 149 шэнэ түхеэрэлгэнүүд табигдажа, түбэй городойхидс адли продукцинууд гаргадаг болоо. Аймагуудай комбинадуудта 312 шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдоо. Тиигэжэ һуурин тосхонуудта янза бүриин хангалта хэгдэдэг. Тэдэнэй эгээл наринийнь телевизор заһабарилга юм. Һүүлэй моодын хубсаһан, гуталнууд оёгдоно. Хэрэглэмжэ хангалгын комбинадуудай 50 процентнь 2 халаанда хүдэлдэг болонхой, радио-телеретрансляторна станцинууд баригдажа, телевизорээр үнгэтэ зураг харуулагдадаг боложо байна.

Жэшээ болгон, Загарайн аймагай комбинадай хүдэлмэрие дурдая. Эндэхи коллектив 1972 оной гурбан кварталда удаа дараа республика доторoo түрүүлээ юм. Аймагай колхоз, совхозуудай центртэ хубсаһа химчисткэдэ тушаан абадаг пунктнууд хүдэлнэ, холын бэлшээриин малшад хубсаһаа хадхуулха, сэбэрлүүлхэ, угаалгаха, гэрэй эд бараа захижа асаруулха, шэнэ хубсаһа оюулха аргатай болоо. Хоёр жэлэй саада тээ тус комбинат гарзатайгаар жэлээ дүүргэдэг һаа, мүнөө олзо оруулна.

Бүхы комбинадууд иимэ һайнаар хүдэлнэ гэхын аргагүй. Хүн зоной эрилтэ хангаха хүдэлмэриин 1972 оной түсэб республика доторнай бүхы дээрээ 80 процент, харин хүдөөдэ 76 процент дүүргэгдөө. Зарим аймагуудта хэрэглэмжэ хангаха хүдэлмэри чёдондонойхиһоо бага болгогдоһон, 609 түхэригэй захил бэелүүлэгдэнгүй үлэшоо. Эдэ дутагдалнуудай шалтагаание элирүүлхэ, хожомоо тэдэние дабтахагүйн тухай хөөрэлдөөн зүблөөн дээрэ яһала болоо. Сэлэнгын, Бэшүүрэй, Баунтын, Кабанскын болон бусад аймагуудай хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадууд 1972 онние гарзатайгаар түгэсхөө. Юун дээрэһээ тэдэ муугаар хүдэлөөб гэхэдэ, гол түлэб лэ хүтэлбэрилэгшэдынь эдэбхи үүсхэлгүйгөөр ажаллаһан байна. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай комбинадые абаад харахада, мүнөө жэлэй үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо малшадай дунда нэгэшье хүдэлмэрилэгшэнь харагдаагүй байха юм. Тус комбинадай директор ажал хүдэлмэридөө хангалтагүйгөөр хандажа, хүдэлмэрилэгшэдынь ямаршье шалтагаангүйгөөр ажалаа хаяна, даабаринуудтаа харюусалгагүй байна. Энэ комбинадай 4 автомашинын нэгэнийньшье мүнөө үедэ хүдэлнэгүй — булта эбдэрхэй. Прибайкалиин аймагай комбинадай 5 автомашинын нэгэниинь лэ хүдэлнэ. Иигэжэ олонхи комбинадуудай автомашинанууд олзо хэхын оронда гарза хэдэг байна. Гадна хүн зоной ажаһуудалда хабаатай эд бараа, саг үргэлжэ хэрэгтэй боложо байдаг зүйлнүүдые гаргаха талаар нютагай промышленностиин предприятинууд ажал хүдэлмэриеэ сагай эрилтэдэ харюусама болгожо биранагүй. Тэдэ мүнөө үедэ ажаһуудалай эрилтэ хангаха комбинадуудай захилые ороһдоо 50 процент дүүргэнэ.

Ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадуудай 1972 ондо түсэбөө дүүргээгүй үшөө нэгэ шалтагаан юуб гэхэдэ, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэд захилшадайнгаа, хүн зонойнгоо эрилтэнүүдые муу мэдэнэ, ямар юумэндэ хэрэгтэйе, ямар туһаламжа хүлеэһыень уридшалан согсолногүй. Тиигээд лэ үбэл болошоһон хойно, жэшээнь, Улаан-Үдын трикотажна фабрикада дулаан хубсаһа захихадань, тэрэнь хабар боложо байхада бэелүүлэгдэдэг байна. Иимэ ушарнуудай үзэгдэхэгүйн тула үбэлэй хубсаһые намар, зунай хубсаһые хабар гэхэ мэтээр захидаг болоо һаа, һайн байна.

Зүблөөн дээрэ үгэ хэлэһэн олон нүхэд хүдөөгэй зон городойхидһоо дутуугүйгөөр — һүүлшын моодоор, һайнаар, гоёор хубсалха дуратай болоо гэжэ тэмдэглээ. Тэдэнэй энэ эрилтые аймагай комбинадуудд дүүргэжэ биранагүй. Юундэб гэхэдэ, оёдолшод болон мэргэжэлтэдынь шэнэ юумэ мууса шудална, хуушанайхяар оёхоёо һанана. Тиимэһээ Улаан-Үдын түрүү ательенүүд, парикмахерскануд, комбинадууд болон бусад гуламтануудта элдэб семинар ба конкурснуудай олоор үнгэргэгдэдэг болоо һаа, һайн байна. Тиимэ семинар, конкурснууд болодог, теэд тэдээндэ хүдөөгэйхид олоороо хабаададаггүй.

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшад 1973 ондо бэелүүлхэ ёһотой ажал хүдэлмэреэ социалис уялга абахадаа, урдынгаа дутагдалнуудые дабтахагүй, ажалшадай эрилтэ хангалгые партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй ёһоор, сагай эрилтэдэ хүрэмөөр бэелүүлхэ ба Буряадайнгаа республикын 50 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтаха гэжэ тэмдэглээ.

Д. ЭРДЫНЕЕВ.

«Эрдэм ба шажан»

«Эрдэм ба шажан» гэжэ һара бүри гарадаг журналай үнгэрэгшэ жэлэй һүүлшын номер уншагшадай дунда тараагдаба. Һайханаар гоёон шэмэглэгдэһэн энэ номерто «Совет арадуудай агууехэ һайндэр» гэһэн түрүү бэшэг үгтөө. Түүхын богони болзор — 50 жэлэй туршада совет арадуудай түйлаһан гайхамшаг амжалтанууд тухай эндэ хэлэгдэнэ.

Тус журналай экспедициин СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан аяншалгын материалнууд «Славянское поле» гэжэ гаршаглагдаа. Эндэнь Россин Федерациин, Украинын, Белоруссиин хүн зоной зэргэлэн ажаһуудаг хилэ дээрэһээ абтаһан репортажнууд үгтэбэ.

«Казахстантай танилсалга», «Өөрынгөө хүсэндэ этигэхэ саг ерээ», «Комиссар даабари дүүргэнэ», «Арадай сеймэй түрүүлэгшэ», «Үнинэй багшын дурдалга», «Украинын дуушан» гэһэн статьянууд ССР Союзай эбтэй эетэй арадуудай ажабайдалда зорюулагданхай.

«Һайндэрнүүд, ёһо заншалнууд» гэжэ гаршаглагдаһан олон фото-зурагтай материал соо «Шажанай ба атеизмын түүхын Ленинградска музейдэ нээгдэһэн выставкын һонирхолтой экспонадууд тухай хэлэгдэнэ.

Түүхын эрдэмэй кандидадууд В. Владыкин, Л. Христолюбова гэгшэд «Удмуртын таряашадай һайндэр» гэһэн статья дотороо эртэ урда сагта удмурт арад таряашанай һайндэрые яажа тэмдэглэдэг байгааб, мүнөө яажа тэмдэглэдэг болооб гэжэ тодорхойгоор харуулба.

Москвагай политехническэ музей тухай материал һонирхолтой. Тэрэ музейн 100 жэлэй ой гүйсэбэ гэжэ журнал мэдээсэнэ. Энэ музейн байшан соо ороной суута эрдэмтэд А. Г. Столетов, К. А. Тимирязев, Н. Е. Жуковский, П. Н. Лебедев болон бусадшье лекцинүүдые уншадаг байгаа.

Имагтал Совет засагай жэлнүүдтэ тус музей хүн зоной олоороо ябадаг газар болоһон юм. В. И. Ленин энэ музейн зал соо хэдэн дахин үгэ хэлэһэн юм. Революциин һүүлээр Москвагай ажалшадай митинг болон суглаанууд ходо шахуу эндэ болодог һэн. Бурхан шажанай хүсөөр бэшэ, хүнэй оюун бэлигтэ ухаан бодолой хүсөөр бүхы байгаали хубилгагдана гэжэ музейн экспонадууд хүн бүхэндэ эли тодоор ойлгуулна бшуу.

Философиин эрдэмэй кандидат В. Лазутка «Национализм ба үзэл суртал тэмсэл» гэһэн томо статья дотороо буржуазна номнолшодой худал хуурмаг, элдэб эсын «теоринуудые» хайра гамгүйгөөр элишэлнэ.

* * *

Мүн «Агитатор» гэжэ түбэй журналай гадарай хоёрдохи нюурта Буряадай АССР-эй Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозой главна инженер, агитатор Цурбо Будамжапович Банзаровай портрет үгтөө. КПСС-эй Буряадай обкомой инструктор А. Румянцев журналай хуудаһанда үгтэһэн «Цурбо Банзаров, агитатор» гэһэн гаршагтай корреспонденци дотороо тэрэнэй хүн зоной дунда ябуулдаг хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.



Граждан авиациин 50 жэлэй ойдо

ЭРХИМ ЭКИПАЖ

Репортаж

Улаан-Үдын аэропортын ниидэлгын талмай. Үглөөгүүр хэды эртэ байбашье, холын аян замда гараха болоһон самолёдууд жэрылдэшэнхэй, эзэдээ хүлеэнгеэр харагдана... Тииһээршье байтар Эрхүү, Закаменск хото, мүн Баргажанай адаг, Ярууна ошохо «АН-24» самолёдууд соо хүн зон һуурияа эзэлэнхэй байгаа һэн.

— Нүхэр командир, Эрхүү ниидэхэ 50 пассажир аян замдаа бэлэн болонхой, — гээд бортпроводница Надежда Эрдынеева мэдээсэбэ.

— Ойлгосотой. Мэнэ гэһээр ниидэхэбди...

Уданшьегүй самолёдой моторнууд хүнхинэлдэжэ, оршон тойронииe суурятуулһаар, стартдаа гарабал даа.

— Улаан-Үдэ, 437-дохи рейсэй экипажай ниидэхые зүбшөөгыт, — гээд кораблиин командир В. М. Спиридонов рацяар элидхэбэ.

— 1800 метр үндэртэ урдаһаатнай «АН-24» түхэлэй самолёт ниидэжэ ябана. Танай экипаж 2400 метр дээгүүр ниидэхэ болобот.

— Ойлгооб. 2400 метр үндэртэ ниидэхэбди.

...Сагаан шэрэтэй энэ самолёт абаһаар аалиханаар агаарта дэгдэн гараад, наранай элиндэ ялалзаһаар, номин тунгалаг Байгал далай тээшэ — Эрхүү хото тээшэ шэглэн шуумайшабал даа.

Манай республикын агаараар 1966 онһоо хойшо ниидэдэг болоһон энэ самолёдые ажалай баян дүршэлтэй хүбүүд жолоодожо, хараалагдаһан саг соогоо хүрэхэ гэһэн газартаа хүрөөд лэ байдаг ха юм. Эрхүү хото руу ниидэһэн энэ самолёдые Улаан-Үдын авиапредприятиин эрхим летчик В. М. Спиридонов жолоодоно.

— Коммунис ажалай ударник Владимир Михайлович Спиридонов үнгэрэгшэ жэлэй һүүл багһаа «АН-24» самолёдой командираар ажаллана, — гэжэ Улаан-Үдын авиапредприятиин командирай политическэ талаар орлогшо Д. А. Шикуло хөөрэнэ.

Владимир Михайлович Спиридонов граждан авиацида 1950 онһоо хойшо ажаллажа ябана. Энэ үе соогоо тэрэ «ПО-2», «ЯК-12», «ЛИ-2», «АН-2» самолёдуудые жолоодоһон намтартай. Һүүлдэ ехэ самолёт жолоодожо һураха зорилго урдаа табихадаа, хэдэн һарын курсада ябажа, «АН-24» түхэлэй самолёдые жолоодохо эрхэтэй болоһон. Өөрынгөө мэргэжэлые һайн мэдэхэ болоһон Владимир Михайлович сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй, нииитын хүдэлмэридэ эдэбхи үүсхэлтэйгөөр хабаадалсадаг байна. Мүнөө тэрэ авиаподразделениингээ командирай орлогшоор дэбжүүлэгдэһэн байха юм.

Нүхэр Спиридоновой экипаж республикынгаа аймагуудай хоорондо ниидэхынгээ хажуугаар, Якутск, Красноярск, Томск, Братск хотонууд руу пассажирнуудые зөөдэг байна. Тиихэдээ машинаяа нарин нягтаар абажа ябадаг, графигай ёһоор лэ ниидэдэг юм.

Владимир Михайловичтай сугтаа ниидэлсэдэг нүхэдынь мүн лэ залуушуул юм. Жэшээнь, хоёрдохи пилодоор П. А. Бельков, бортмеханигаар А. Н. Петров, бортпроводницаар Надя Эрдынеева гэгшэд ажаллана. Бортмеханик Петров урдандаа «ЛИ-2» түхэлэй самолёдто бортмеханигаар хүдэлдэг байһанаа, хэдэн һарын курсада ябажа, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэдээ, «АН-24» түхэлэй самолёдой бортмеханик болгогдоһон.

Улаан-Үдын авиапредприятида үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхаһан летчик, вертолётчик болон техническэ мэргэжэлтэй түрүү хүдэлмэрилэгшэд олон юм. Тэдэнэй нэгэн — мүнөө нютагай агаарай лини хёрхоор хаража, шалгажа, тэмдэглэжэ байдаг диспетчер А. Г. Заикин болоно.

— Хорин зургаан жэлэй туршада республика соогуураа арбан таба мянганһаа дээшэ час ниидэжэ, мүнөө пенсидэ гаранхайб. Зүгөөр юумэ хэнгүй гэртээ һуужа шададаггүйб. Тиимэһээ эндэ диспетчерээр хүдэлжэ, нүхэдтөө туһалалсажа байгдана,— гэжэ нүхэр Заикин хөөрэнэ.

«Аэрофлодой отличник», коммунис ажалай ударник Александр Григорьевич үнгэрһэн энэ үе соогоо заахан «ПО-2» түхэлэй самолёдоор ехэнхи сагаа ниидэһэн байна. Харин мүнөө республика соогуур «ЛИ-2», «АН-24» түхэлэй хурдан самолёдууд ниидэдэг боложо, олондо һайшаагдаһан һааб даа.

Үнгэрһэн наймадахи табан жэлэй хүдэлмэриин дүнгөөр Ленинэй орденоор шагнагдаһан С. Г. Акентьев, Ажалай Улаан Тугай орденуудта хүртэһэн С. М. Тарасов, В. А. Григорьев, Д. И. Таболин, Л. Н. Ахметвалеев болон бусад летчигууд, вертолётчигууд республикынгаа аймаг, нютаг бүхэндэ хүрэжэ, пассажирнуудые асардаг, холын хойто зүттэ — ой тайга соо ажаллажа ябаһан геологуудта туһаламжа үзүүлжэ ябадаг ажалай түрүүшүүл юм. Иигэжэ Улаан-Үдын авиапредприятиин коллектив граждан авиациин 50 жэлэй ойн ажалай вахтада жагсаад, һара, квартал бүриингөө түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилго урдаа табина.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) бортмеханик А. Н. Петров, хоёрдохи пилот П. А. Бельков, бортпроводница Надежда Эрдынеева, экипажай командир В. М. Спиридонов гэгшэд ээлжээтэ ниидэлгэдэ гарахынгаа урда тээ.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

«...Ленинскэ национальна политикын аша туһаар, бүхы совет арадай шэн зоригто ажалаар бидэнэр хуушан Россин гээгдэнги заха хизаар гэжэ хэлсэгдэдэг ойлгомжые усадхажа шадаабди».

(КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Советэй, РСФСР-эй Верховно Советэй 1972 оной декабриин 21-дэ болоһон баярай хамтын суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэлһээ).

ХОЙТО ХИЗААРАЙ ДЕПУТАТ



ТЮМЕНСКЭ ОБЛАСТЬ. Ханты-Мансийска национальна округто энэрхы сэдьхэлтэй, зулгы дулаан шарайтай энэ эхэнэрые булта хүн таниха байха. Энэ хадаа СССР-эй Верховно Советэй депутат Раиса Николаевна Ядрошникова гээшэ.

Раиса Николаевнагай хуби заяан — хойто зүгэй хизаарай эхэнэрнүүдэй хуби заяан. Тюменскэ областиин хойто аймагуудай холын нэгэ һууринда ханты-манси яһатанай бүлэдэ тэрэ түрэһэн юм. Советскэ засагай аша туһаар һургуулида һуража, дээдэ мэргэжэлтэй болоо. Р. Н. Ядрошникова арба найман жэлэй туршада багшаар ажаллана. Тэрэ округойнгоо юрэнхы эрдэмэй дунда һургуулинуудта багшалдаг.

Раиса Николаевнагай ажалладаг, ажаһуудаг холын хойто зүгэй хизаар орон угаа баян. Һүүлэй жэлнүүдэй туршада эндэ нефть олзоборилго хүгжөө. Бүтүү бүглүү ой тайга соо шэнэ хото, тосхонууд урган бодоо, электростанци болон түмэр харгынууд баригдана. Ханты-Мансийска национальна округ ой модоор, ан гүрөөлөөр, шубуу шонхороор баян хизаар.

СССР-эй Верховно Советэй депутат нүхэр Ядрошникова хизаарайнгаа ажал хэрэгүүдээр һонирхожо, нефтьшэд, геологууд, орошод, модо отологшодто ходо тооной айлшалдаг. Уялгануудаа дүүргэнгээ депутат һунгагшадтаяа уулзажа, тэдэнэй ажал хэрэгүүдээр һонирходог, туһалдаг, зүбшөөл үгэдэг.



ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Р. Н. Ядрошникова. 2. Р. Н. Ядрошникова «Казымский» совхозой орошод-һунгагшадайнгаа дунда. Совхоз 23 мянга гаран толгой оротой юм. «Казымский» совхоз — Ханты-Мансийска национальна округой томо ажахынуудай нэгэн юм.

ТАСС-ай фотохронико.



Улаан-Үдын Кировэй нэрэмжэтэ түмэр зүйлнүүдые бүтээдэг заводой коллектив түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлэй эхинһээ шадамар бэрхээр ажаллана. Энэ заводой штамповочно цехэй электро-гагнуургшан Галина Фёдоровна Редикальцева илангаяа шалгаран ажаллана. Түрүү хүдэлмэришэн халаан бүриингөө даабарие 20—25 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник Г. Ф. Редикальцева ажалдаа.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

СТАЛИНГРАДТАХИ ТУЛАЛДААНАЙ 30 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

СТАЛИНГРАДАЙ БААТАР ГАБЬЯА

Волго, Дон мүрэнүүдэй хоорондохи тала дайдада 1942 оной ноябриин 19-нэй үүр сайжа байха үеэр аймшагтай шанга шэрээн дуулдаа һэн. Немец-фашис сэрэгүүдэй эзэлжэ байһан газарые оло мянган томо буу, миномет болон һүртэ «Катюшанууд» нэгэн доро буудажа ороһон байгаа. Ябаган сэрэгүүд танкнуудаар дэмжэгдэн добтолһон юм. Хэдэн зуун бомбардировщигууд, түргэн ниидэдэг истребительнүүд, томо бомбовозуд огторгойдо дэгдэн гараа бэлэй.

Иигэжэ Сталинград шадар дайсанние һамна сохиһон совет сэрэгүүдэй генеральна добтолго эхилээд, түгэс амжалтатайгаар дүүрээ һааб даа. Дүн хамта 330 мянган хүнһөө бүридэһэн дайсанай шэлэмэл бүлэг сэрэгүүд түрүүшээр хүреэлэгдээд, зариманиинь усадхагдаһан, зариманиинь плендэ абтаһан байгаа. Гитлеровецүүд булигдаһанаа мэдэрэн, 1943 оной февралиин 2-то сагаан туг үргэһэн юм. Гитлеровскэ сэрэгүүдые һамна бута сохихын тула хоёр һара хахад шахуу соо дайлалдаха ушартай болоһон байха. Эдэ һаранууд гитлеровскэ армиин дайшалхы зоригые хухалаа һэн. Энэнь гитлеровскэ түримхэйшүүлтэй урдаһаа хаража гансааран тулалдаһан Советскэ Союзай тэмсэлдэхи, мүн дэлхэйн хоёрдохи дайнай бүхы ябуулгадахи эрьелтын шата болоо бэлэй.

Совет сэрэгшэд дайсанда эсэргүү хүсэтэ добтолгонуудые хэжэ, тэрэние бута сохихынгоо урда тээ, гитлеровскэ өньһожоруулагдамал ба танкова сэрэгүүдэй зэрлиг түрилтые дабажа гараһан юм. Город сүм һандаргагдаһан болобошье, хэрэм мэтэ дабагдашагүй байшоо. Үльгэр домогто ороһон энэ хотые хамгаалагшадай шэн бата тэсэбэринь хэсүү сагта хүсэеэ суглуулха, тиигээд дайсанаа һамна бута сохихо арга совет командованида олгоо.

Энэ статьягай автор Александр Родимцев тэдэ үдэрнүүдтэ хотын түбые хамгаалагша дивизиие командалдаг байһан.

Сталинград унаа гээд, гитлеровскэ радиогой дэлхэйе дүүрэтэр соносхожо байха үеэр, 1942 оной сентябрьда манай дивизиин сэрэгшэд хуягта катернуудта һуугаад, 62-дохи армида туһалха зорилгоор Волгын баруун бэедэ буулгагдаа бэлэй. Нарихан зурууд газарые сэрэгшэд эрэлхэг дорюунаар дайлалдан, дайсанай гурба дахин булюу хүсэнэй түрилтые зогсоогоо һэн. 62-дохи арми оройдоол 50 мянган сэрэгшэдтэй болоод байһан юм. Гитлеровскэ командовани тус армида эсэргүү шэглүүлэн, 170 мянга хүрэтэр солдат ба офицернүүдые, 500 танк, мянга тухай самолёт, гурба мянга шахуу томо буу табиһан байха. Тиимэһээ 62-дохи армида туһалха зайлашагүй шухала болоһониинь элитэ. Манай дивизи ябууд дундаа байлдаанда ороо һэн. Оршон тойроной байдалые наринаар шэнжэлхэ сагшье, аргашье тиихэдэ бидэндэ байгаагүй. Манай сэрэгшэдэй һүртэ сохилтые дайсан тэсээгүй. Фашистнуудые Сталинградай түбһөө, удаа тээнь Мамаевай Добуунһаа саашань түреэ һэмди.

Энэмнай — бүһэлэгдэһэн аад, дарагдангүй, тэсэжэ гараһан баатар хотодо бидэнэй тулалдаһан зуун дүшэн үдэр ба һүниин түрүүшын үдэр байһан юм. Бэрхэтэй хэсүү үдэр һэн, дайшалхы олон нүхэдөө алдаа һэмди. Хожомынь бүри шанга үдэрнүүдэй тохёолдобошье, совет солдадууд тэсэжэ гараа бэлэй. Сүүдхын туршада 12—15 добтолгые сохин сухарюулдаг байгаа. Зүб хэрэгэй түлөө тулалдан. Эхэ ороноо хамгаалжа байгаа солдат юунһээшье — галһаашье, металлһаашье үлүү хүсэтэй, тэдэние һүрдөөжэ шадаха хүсэн байхагүй гэжэ Сталинградые хамгаалалгын үедэхи олон тоото жэшээнүүдһээ үнэншөө һэм.

Елинэй полкын сэрэгшэдэй хамгаалжа байһан вокзалые гитлеровецүүд хүреэлээд добтолжо ороо һэн. Хэдэн сүүдхын туршада тэгшэ бэшэ байлдаан үргэлжэлөө. Теэд хамгаалагшадайнь бултадаа баатарай үхэлөөр унаһанай һүүлээр лэ дайсан тэрэ вокзалые эзэлһэн юм.

Сталинградые хамгаалагшад эрэлхэг зоригто баатарнууд байһан гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Городые хамгаалагшадай нэгэн — сержант Яков Павлов тухай дурдахамни. Тэрээние эрэлхэг зоригтой, сусаршагүй командир гэжэ һайн мэдэхэб. Хамгаалһан гэртэнь орожо үзэһэн байнаб. Тэрэнь Павловай гэр гэжэ алдаршанхай. Энэ гэр гитлеровскэ фельдмаршал Паулюсай карта дээрэ бэхилмэл пункт гэжэ тэмдэглээтэй байһан. Энэ гэрые совет батальон хамгаална гэжэ немецүүд һанадаг байгаа. Үнэндөө эндэ оройдоо 50 солдат тулалдаа бшуу.

Энэ бишыхан гарнизон дайсанай хэдэн зуун добтолгые сухарюулһан түүхэтэй. Түүхэшэдэй тоолон тодорхойлһоной ёһоор, сержант Павловай гэрэй дэргэдэ аюулһанһаа һураггүй үсөөн солдадаа фашистнууд Парижда алдаһан байха.

Оромнай туһалха, дайсанда эсэргүү илалта түгэс, шанга сохилто хэхэ гэжэ городые хамгаалагшад ямаршье хүшэр, хэсүү үдэрнүүдтэ мэдэдэг һэн. Тэрэ саг хүрэжэ ерээ. 1942 оной ноябриин 19-нэй үглөөгүүр томо буунуудай һүртэ абяан суурятан дуулдажа, Сталинград шадар манай генеральна добтолгын эхилһэн тухай мэдээсээ бэлэй. Энэ ушар город хамгаалагшадые али тухай ехээр баясуулаа, ямар ехээр зоригжуулааб! Бүри ехэ хүсэтэйгөөр дайсанаа сохижо ороо. 1943 оной февралиин хоёрой үдэр город дээрэ совет тугай мандуулагдаһан ушар, буугай абяанай дуулдахаяа болиһон ушар бидэндэ ехэ баясхаланта һайндэр болоо һэн.

Тэдэ гайхамшаг ушарнуудай болоһонһоо хойшо 30 жэл үнгэрбэ. Теэд дайшалхы габьянууд хэзээдэшье мартагдахагүйл. Би Волгоградта оло дахин ошоһоч байнаб. Городые баатарлигаар хамгаалгатай холбоотой бүхы юумэн эндэ хүндэтэйгөөр хадаглагдажа, харууһалагдажа байдаг.

Волгоградта ерэхэ тумаа манай арадай баатар хүсэ шадалаар, зохёон байгуулхы ажалаар омогорхон баясадагби. 30 жэлэй урда тээ город сүм һандаранхай байһан юм. Харин мүнөө хараад үзэгты: үргэн, сэхэ үйлсэнүүдтэй, ялабхима һаруул гэрнүүд, мантан томо һургуулинууд, соёлой ордонуудтай гоё һайхан Волгоград—Волго шадарай промышленна ба соёлой томо центр Волгын эрьедэ дахинаа бодонхой. Энэ хото жэлһээ жэлдэ бүри гоё һайхан боложол байдаг.

Шэнэ Волгоградые барингшадай, мүн барижа байгшадай дунда урдын фронтовигууд, Сталинградые хамгаалагшад олон.

* * *

Сталинград шадар совет зэбсэгэй илаһанай удха шанарые балартуулха гэжэ баруун оронуудай хархис номнолшод али аргаараа оролдодог байна. Совет хүнүүд, илангаяа Волго шадархи байлдаанда хабаадагшад, тэрээн тушаа дуугай гараха ёһогүй. Сталинградтахи тулалдаанай удха шанар иимэ мэдээнүүдһээ элеэр харагдана. Жэшээлхэдэ, фашис бүлэглэлэй арминууд совет-герман фронтнууд дээрэ ябуулга хэжэ байһан хүсэнүүдэйнгээ дүрбэнэй нэгэн шахууе — миллион хахад хүниие Сталинград шадархи байлдаанай үедэ алдаһан юм. Совет Армиин эндэхи контрдобтолгын үеэр 32 дивизи ба 3 бригадаяа дайсан алдаа һэн. Мүн 16 дивизинь һулараад, дайлалдаха хаба шадалгүй болоһон.

Александр РОДИМЦЕВ,
Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, генерал-полковник.
(АПН).

ЭРХҮҮ: уран һайханай зональна харалга

ҺҮР ЖАБХАЛАНТАЙГААР ҮНГЭРБЭ

Манай республикын уран һайханай бүлгэмүүдэй артистнууд Эрхүүдэ үнгэржэ байһан зональна харалга дээрэ январиин 30-най үдэр өөрынгөө номернуудые харуулба.

Манайхидай сценэдэ гарахын урда тээ ехэл хүлгөөтэй: концертдэ хабаадагшад, манай делегациин хүтэлбэрилэгшэд зүрхөө хөөрэнги, ямараар үнгэрхэнь гээшэб гэжэ һанаагаа зобонги байба.

Манай артистнуудай концерт хоёр часай туршада үргэлжэлөө. Зал ехэ анхаралтайгаар шагнаа.

Ород, буряад, эвенк, шэмээшэг аялганууд гоёор зэдэлээ. Номер бүхэмнай нэрьемэ альга ташалгаар угтагдадаг байба.

Манай концертын һүүлээр жюрин гэшүүд, Москвагай гүрэнэй консерваториин профессор, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша К. М. Лебедев түрүүтэй нэгэ шиидхэбэри гаргаа: Буряадай АССР-эй уран һайханай коллективүүд СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулһан программая политическэ үндэр хэмжээндэ гүнзэгы удхатайгаар үнгэргэбэ.

Бүхэроссин энэ харалгын 17 дипломой арбаниинь манай артистнуудта барюулагдаа. Энэмнай республикымнай уран һайханай коллективүүдэй ехэ амжалта болоно.

Зональна харалгын лауреадууд хэд болооб гээ һаа, иимэ байна. «Сэлэнгэ» гэһэн арадай ансамбль, Буряадай арадай инструментнүүдэй оркестр, хоор, хатаршуулай бүлэг эндэ илангаяа шалгараа. Тиихэдэ Ехэ-Куналейн шэмээшэгүүдэй хоор, Хяагтын аймагай соёлой байшангай хатаршад, «Геолог» гэһэн ансамбль болон бусад номернууд ехэл һайн гэжэ тоологдоо. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой түлөөлэгшэ Б. Будаев, Бэшүүрэй аймагай түлөөлэгшэ В. Коноваленко болон бусад магтуулаа.

Үсэгэлдэр манай артистнууд Эрхүүгэй телевиденидэ ерэжэ, концерт харуулаа. Мүн тэрэл үдэшэниинь Эрхүүгэй областной драматическа театр соо зональна харалгын түгэсхэлэй ехэ концерт табигдаа.

Л. МАРТЫНОВА.





ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. «Сэлэнгэ» гэһэн арадай ансамблиин хатарша басагад. 2. Хэжэнгын хоор.

С. ДОРЖИЕВАЙ фото.

Нютаг нютагай һонин

НЮТАГТАА ШАЛГАЛТА ҮГЭНЭ

Байгалай совхозой дирекци, партком М. Н. Ербановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын техникумэй хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэжэ, ажаллажа байһан һурагшадтаа байра дээрэнь шалгалтыень абхуулжа, һургуулида оруулха болобо. Техникумһээ шалгалтын тусхай комисси ерэжэ, совхозой 29 механизатор, малшад техникумэй студентнүүд һаяхан болоо.

Совхозой һү һаалиин фермые даагша М. Ф. Конева, һаалишад Г. Д. Ипатова, В. С. Ипатова, Н. А. Плисовская гэгшэд — ерээдүйдэ зоотехнигүүд болохо юм. Тиихэдэ Н. Н. Ипатова, В. И. Ипатова, Л. А. Манькова гэгшэд бухгалтернууд, малшад Е. П. Ипатов, А. Н. Нетесов, А. М Лысковлев, С. И. Котов гэгшэд агрономууд болохо хүсэлэнтэй. Залуу һаалишан Геннадий Соктоев зоотехник болохо юм.

А. ХАЛТУЕВ.

Кабанск.

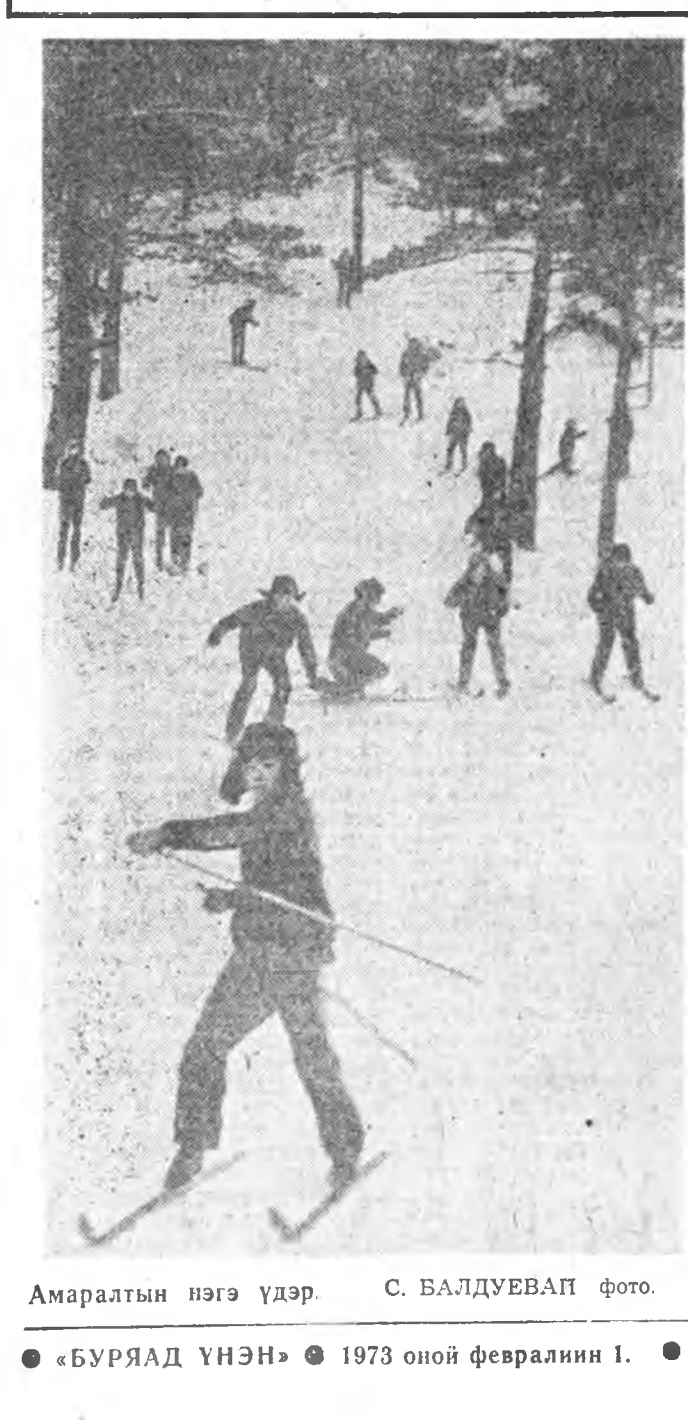
Һаалишад—курортдо

Зэдын аймагай Оёорой совхозой хүдэлмэришэд амаралтаа һайнаар үнгэргэнэ. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд энээнэ саг үргэлжын анхарал хандуулжа байдаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ 16 хүн хүнгэлэлтэтэй путевкоор курортдо амарһан байна.

Һаяхан совхозой рабочком хэдэн хүдэлмэришэдтэ путевко хүбаагаа. Ажахын һаалишад Г. Цыденова, Ц-Д. Улзытуева Дарһанай, хонишон И. Казанцев Горячинскын, жолоошон А. Павлов, механизатор Г. Машеев Аршаан курортдо ошохо путевконуудые абаа. Ветеринар С. П. Казанцев ээлжээтэ амаралтаа «Ангара» курортдо үнгэргөө.

Мүн табан хүдэлмэришэд амаралтын байшангуудта, аяншалгын баазануудта амараад, һаяхан бусажа ерэбэ.

Д. ДУГАРОВ.



Амаралтын нэгэ үдэр. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН ЦААНАҺАА

ХАНОЙ

ХЭЛСЭЭЕ ХЭЛБЭРИШЭГҮЙ БЭЕЛҮҮЛХЭ

ТАСС

Вьетнам арад Эхэ ороноо хамгаалан, американ эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэһэн дайндаа агууехэ илалта туйлаба гэжэ ДРВ-гэй национальна оборонын министр Во Нгуен Зиап дүрбэн гүрэнэй сэрэгэй комиссиин Сайгондо болохо зүблөөндэ хабаадалсаха ДРВ-гэй правительствын сэрэгэй делегацие үдэшэлгын баяр ёһолол дээрэ тэмдэглэбэ.

Манай илалта Индохитадай арадуудай дайшалхы һанал нэгэтэй байһанай, аха дүү социалис оронуудай, эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудай ехэ дэмжэлгэ, туһаламжын үрэ дүн боложо гэжэ тэрэ хэлээ. Энэ хадаа түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэнэй илалта, тэмсэдэг американ арадай илалта бололсоно.

Вьетнам арадай тэмсэлдэхи шэнэ шата эхилбэ гэжэ национальна оборонын министр тэмдэглээ. Эб найрамдалай, бэеэ даадан байдалай, национальна үгэеэ ойлголсолгын тугые үндэр дээрэ үргэн ябаха, хэлсээгээ хэлбэришэгүй бэелүүлхэбди.

ДЕЛИ

ИНДИИН ПРОФСОЮЗУУДАЙ СЪЕЗД

ТАСС

Энэдхэг ажалшадай эгээл олоороо хабаададаг демократическа эмхиин — Профсоюзуудай бүхэиндиин конгрессэй жэл бүри зарлагдадаг съезд Баруун Бенгали штадай гол хото—Калькуттада нээгдээ.

СССР-эй Европодохи социалис оронуудай, ДРВ-гэй, Урда Вьетнамай Республикын, КНДР-эй, Кубын, Иранай, Сириин, Египедэй, Бангладешэй, Италиин, Францийн ба бусад оронуудай профсоюзуудай делегацинууд съездын хүдэлмэридэ хабаадалсана.

Индиин хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүгжэлтын, социально-экономическа байдалай гол шухала асуудалнуудые съездын делегадууд зүбшэлхэ байна.

ДАКАР

Сенегалдахи һунгалтын дүнгүүд

ТАСС

Сенегалай Республикын мүнөөнэй президент Леопольд-Седар Сенгор гүрэниие хүтэлбэрилэгшын тушаалда 5 жэлээр дахинаа һунгагдаба.

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр үнгэргэгдэһэн бүгэдэ ниитын һунгалтын үедэ тэрэ президентын тушаалда ори ганса кандидат байгаа. Республикын президентһээ гадна, энэ һунгалтын үедэ Сенегалай национальна суглаанай 100 депутат һунгагдаба. Һунгуулиин комиссиин баримтануудай ёһоор, һунгаха эрхэтэй бүхы хүнүүдэй 97 процентнь һунгалтада хабаадаа.

ПАРИЖ

ПАРИЖДА УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ТАСС

ДРВ-гэй премьер-министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Нгуен Зуй Чинь, Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөндэ хабаадаһан РЮВ-эй ВРП-гэй делегацие толгойлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Нгуен Тхи Бинь, ДРВ-гэй правительствын министр, Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөндэ хабаадаһан ДРВ-гэй делегацие толгойлогшо Суан Тхюи гэгшэдэй үнгэргэһэн уулзалга эндэ болобо.

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээе сайгон засаг захиргаанай эбдэһэн ушар түбэгтэй байна гэжэ Нгуен Тхи Бинь журналистнуудта мэдүүлээ. «Буудалдаанай зогсоогдоһоной һүүлхэнээр иимэ ябадал үүдхэгдэһэн байна. Тиихэдэ бидэ энэ хэлсээе наринаар сахинабди гэжэ тэрэ хэлэбэ. Сайгон засагаархид добтолһон байна. Дай зогсоохо тухай гурим дүрим сахихыень хэлсээндэ гар табиһан бүхы талануудые баадхахаар эрид шиидэнхэйбди. Бидэ Тхиеугай хархис засагые дура зоргоорнь табиха бэшэ, харин хэлсээнэй хэлбэришэгүй бэелхыень туйлахабди».

Хэлсээнэй гол ёһо дүримүүдые Революционно саг зуурын правительство баримталан, наринаар сахиха юм гээд Нгуен Зуй Чинь өөһэдынгөө талаһаа тэмдэглээ. Хэлсээ эбдэһэн али бүхы ушар баримтануудые дүрбэн талын сэрэгэй комисси хаража үзэхэ зэргэтэй.

Хиналта хэхэ уласхоорондын комисси хэлсээнэй дүрим сахихыень сайгон засаг захиргаае баадхаха байха гэжэ тоолоноб гээд Нгуен Тхи Бинь тэмдэглээ.

Сайгоной гадаадын хэрэгүүдэй министр Чан Ван Ламтай уулзажа, сайгон засаг захиргаанай ба РЮВ-эй ВРП-гэй хоорондо политическэ зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдые дары түргөөр эхилхэ шухала гэжэ дурадхааб гээд Нгуен Тхи Бинь мэдүүлбэ.

ПАРИЖ

ДРВ-гэй ГАДААДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТР НЮТАГАА МОРДОБО

ТАСС

ДРВ-гэй премьер-министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Нгуен Зуй Чинь январиин 30-да Парижһаа мордобо.

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ РЮВ-эй ВРП-гэй, США-гай ба Вьетнамай Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэй хамта гар табиха гэһэн ДРВ-гэй правительствын даалгабариие дүүргээд, Эхэ орондоо бусахамни гэжэ Нгуен Зуй Чинь аэропортдо журналистнуудта мэдүүлээ.

Хэлсээндэ гар табихын тула таарамжатай оршом байдал байгуулһанайнь түлөө Франциин правительствэдэ, парижайхидта, француз арадта, Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөнэй хойноһоо наринаар адаглан хинаһан бүхы ханинартаа, журналистнуудта ДРВ-гэй правительствын үмэнэһөө гүнзэгы баяр баясхалан үшөө дахин хүргэхые хүсэнэб гэбэ Нгуен Зуй Чинь.

ХАНОЙ

АМГАЛАН БАЙДАЛ БАЙГУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ зорюулагдажа, Вьетнамай Эсэгэ ороноо хамгаалха фронтын ЦК-гай онсо пленум ДРВ-гэй ниислэл хотодо болобо.

ДРВ-гэй президент Тон Дык Тханг пленум нээгээ. Вьетнам арадай туйлаһан илалта тухай хэлэхэдээ, энэ хадаа аха дүү оронуудай арадуудай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй, эб найрамдалай тэмсэдэг бүхы хүнүүдэй илалта болоно гээд тэрэ тэмдэглээ.

Вьетнам арад жагсаалаа бүри бэхижүүлжэ, һэримжэтэй хёрхо байжа, туйлаһан илалтаяа батадхаха ёһотой гэжэ Тон Дык Тханг мэдүүлбэ.

ДРВ-гэй правительствын премьер-министр Фам Ван Донг, ДРВ-гэй Национальна суглаанай саг үргэлжын комитедэй Түрүүлэгшэ Чыонг Тинь пленум дээрэ үгэ хэлэһэн байна. Шэнэ оршон байдалда Вьетнамай Эсэгэ ороноо хамгаалха фронтын бэелүүлхэ зорилгонууд тухай тогтоол пленум абаа.

ХАНОЙ

Хэлсээ эбдэхэгүй

ТАСС

«Париждахи хэлсээ эбдэһэнэйнь түлөө Холбоото Штадуудые, сайгон засаг захиргаае эрид шангаар буруушаанабди» — гэһэн гаршаг доро «Нян зан» газетэ Вьетнамай Демократическа Республикын, Урда Вьетнамай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерствэнүүдэй түлөөлэгшэдэй, Урда Вьетнамай Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй (НВСОЮВ) командованиин түлөөлэгшын мэдүүлгэнүүдые тунхаглаба.

Тодорхойлон хэлэхэдэ, дайнай зогсоогдоһоной һүүлээр сайгон засаг захиргаан Урда Вьетнамай сүлөөлэгдэһэн зарим районуудта шанга добтолгонуудые хэһэн байна. Авиаци, артиллери тэдэниие дэмжээ гээд ДРВ-гэй МИД-эй түлөөлэгшын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээнэй баталагдамсаар, январиин 28-най үглөөнэй 9 часта сайгон далайн ябаган сэрэгшэд сэрэгэй ябуулгануудаа үргэдхэжэ, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын хинажа байһан Куангчи провинциин районуудые эзэмдэхээр һэдэһэн байгаа гээд РЮВ-эй МИД-эй түлөөлэгшын мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Командованиингаа захиралтые дүүргэжэ, Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд, партизанай отрядууд Урда Вьетнамай бүхы фронтнуудта буудалдаагаа зогсооһон байгаа гээд НВСОЮВ-ай командованиин түлөөлэгшын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Тиихэдэ сайгон сэрэгүүд сүлөөлэгдэһэн районуудта эсэргүү харата ябуулгануудаа үргэлжэлүүлһэн байха юм.

«Хэлсээ наринаар сахин, амгалан байдал тогтоохын, сүлөөлэгдэһэн районуудые, улад зониие хамгаалхын, дайсанай харата ябуулгануудые буруу һүргэхын түлөө НВСОЮВ бүхы арадтай хамта тэмсэхые эрид шиидэнхэй», —гэжэ энэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

БУХАРЕСТ

М. ШУМАН БУХАРЕСТ ЕРЭБЭ

ТАСС

Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Шуман Румыниин гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Маковескугай уряалаар албанай хэрэгээр Бухарест ерэбэ. Хоёр ороной харилсаа холбооной, уласхоорондын гол шухала асуудалнууд, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ-европын зүблөөндэ бэлэдхэл хэлгэтэй нягта холбоотой асуудалнууд хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэлэгдэхэ байна.

ПАРИЖ

Ажалшан арадай аша туһада

ТАСС

Франциин Коммунис партиин ЦК-гай байшан соо зарлагдааша пресс-конференци правительственна хамтын программын экономическа ба социальна асуудалнуудта зорюулагдаһан байна.

Франциин улад зоной ажабайдал ба ажаляаха арга боломжыень һайжаруулха шухала гэжэ ФКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Жорж Марше, журналистнуудай урда үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. Салин хүлһэнэй доодо хэмжээе нэмээхэ, налог татабари ба хүдэлмэриин неделиие хорооохо зорилгонууд правительственна хамтын программа дотор табигдана гэжэ тэмдэглээ. Хүдэлмэришэдэй ажаллаха арга боломжыень һайжаруулха шухала, эрэшүүл — 60-тайһаа, эхэнэрнүүд 55-тайһаа пенсидэ гараха эрхэтэй болохо зэргэтэй.

Национальна бэеэ дааһан байдалай ба уласхоорондын харилсаа холбооной оршом соо экономико хүгжөөхэ эрилтэнүүдтэ хамтын программа харюусана гээд Ж. Марше тэмдэглэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

ТАСС

Урда Родезиин расис хархис засагай һүйдхэлтэ ябуулгануудые хэһэнһээ уламжалан, Замбиин ба Урда Родезиин хилэ дээрэ тохёолдоһон түгшүүрилтэ байдал тухай асуудалые хаража үзэхын тула Аюулгүйн Соведэй онсо заседани нээгдэбэ.

Расис-колониальна хэрэм энэ түбиин урда хубида байгуулха зорилготойгоор Португалиин колонизаторнуудтай хамтаржа, Урда Родезиин болон Урда Африкын расистнуудай гэмтэ хэрэгэй үгэсөө хэжэ байһыень Замбиин түлөөлэгшэ П. Лусака үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэһэн байна.

Ганын, Танзаниин, Марокын, Югославиин түлөөлэгшэд Замбиие дэмжэбэ.

ТОКИО

КОММУНИСТНУУДАЙ ИЛАЛТА

ТАСС

Японой Компартиһаа дэбжүүлэгдэһэн дүрбэн кандидат Тода хотодо (Сатама префектура) үнгэргэгдэһэн муниципальна һунгалтын үедэ городской Соведэй гэшүүдээр һунгагдаа. Коммунист-депутадууд дурадхалнуудаа хотын суглаанай харамжада табиха эрхэтэй болобо.

Японой Компартиин муниципальна суглаануудта 600 гаран түлөөлэгшэтэй болоһон байна.

РИМ

Сан-Маринын компартиин ЦК-гай пленум

ТАСС

Сан-Маринын Коммунис партиин Центральна Комитедэй пленум боложо, партиин ээлжээтэ VIII съезд 1973 оной февралиин 24—25-да зарлаха шиидхэбэри абаа. Болохоёо байһан съездэ ЦК-гай тезисүүдые Сан-Марино хотодо болоһон пленум һайшааһан байна. Мүнөө нютагай партийна эмхинүүдтэ эдэ тезисүүд шүүмжэлэгдэнэ.

ТОКИО

ЯПОН КОММУНИСТНУУДАЙ АМЖАЛТА

ТАСС

Ороной зарим районуудта нютагай засагай зургаануудта үнгэргэгдэһэн һунгалтын үедэ Японой Компарти ехэ амжалта туйлаа. Тэрэнэй долоон кандидат бултадаа Ибаракын (Осака префектура) городской суглаанда һунгагдаба. Урда һунгалтатай сасуулхада, энэ райондо коммунистнуудай түлөө дуугаа үгэһэн хүнүүдэй тоо хоёр дахинаар олошороо. Тиигэжэ Японой Коммунис парти Ибаракын городской суглаанда түрүү парти болоһон байна. Мүн бусадшье хотонуудта үнгэргэгдэһэн һунгалтын үедэ Компартиин түлөөлэгшэд ехэ амжалта туйлаа.

Ороноо хүтэлбэрилгын нютагай зургаануудта Японой Коммунис парти 2600 гаран түлөөлэгшэтэй болонхой.

ЛОНДОН

А. КАБРАЛАЙ ДУРАСХААЛДА

ТАСС

Мозамбигай, Анголын, Гвинейн (Бисау) эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэдэг комитедэй эндэ эмхидхэһэн шаналал гашуудалай митинг Африкын национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша Амилкар Кабралай дурасхаалда зорюулагдаһан байна.

«Империалис үгэсөөнэй ба урбалтын харата муухай ябуулгануудһаа уламжалан, Амилкар Кабрал хосорон налаа», —гэжэ Мозамбигай сүлөөлэлгын фронтын (ФРЕЛИМО) ЦК гай гэшүүн Хосе Оскар Монтейро митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. Сүлөөтэ байдалайнгаа түлөө дарлагдаһан арадуудай тэмсэлые зогсооохо гэһэн Португалиин колонизаторнуудай һэдэлгэнүүдтэ ямаршье гэмтэ ябуулганууд туһа хүргэхэгүй гэжэ тэрэ хэлээ.

Колонизаторнуудай шуһата муухай ябуулга хээшье һаань, Африка түбидэ сүлөөрэлгын тэмсэлэй дүлэн улам эршэтэйгээр соробхилно гээд Танзаниһаа Англида байдаг верховно комиссар Дж. Нхигула тэмдэглэбэ. Тэмсэлээ илалтада хүргэхые эрид шиидэһэн олон мянгаад хүн баатарай үхэлөөр унаһан патриодуудые халаха бшуу.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: Буряадай АССР-эй промышленностиин, барилгын, транспортын, хэлхеэ-холбооной, ажахынуудалай талаар хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй социалис уялганууд. Л. И. Брежневэй Ле Дык Тхотой уулзалга.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Альгаа ташаха үшөөл уды»—С. Бухаевай статья. Партийна ажабайдалай хронико.

Гурбадахи хуудаһанда: Нүхэр Л. И. Брежневэй, нүхэр Нгуен Зуй Чиниин үгэ хэлэлгэ. Москвагай ниитын митинг.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Л. Реутскиин «Жэгүүртэн» гэһэн статья. Юбилярые амаршалнабди. Врачай зүбшэл. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА «ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

14.05 — «Түүдэг» — һурагшадта зорюулагдаһан телевизионно суглуулбари. 14.35—һүүлэй һонин. 14.45 — Кинопанорама. 16.10 — Олон түмэнэй ленинскэ университет. 16.40 — М. Анчаров. «День за днем» — (2-дохи хуби, 2-дохи, 3-дахи бүлэг). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

19.30 — Телепанорама. 19.50 — Сүхэ-Баатарай түрэһөөр 80 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дамжуулга. 20.10 — Концерт. 20.40 — «Врачтай хөөрэлдөөн» (буряад хэлэн дээрэ).

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

21.15 — «Великий перелом»—уран һайханай фильм.

5, 11, 27, 33, 35, 38

Белгород хотодо январиин 30-да үнгэргэгдэһэн «Спортлотогой» 3-дахи тиражаар дээрэ дурдагдаһан номернууд тудаа гэжэ «Спортлотогой» Буряадай зональна управлени мэдээсэнэ.

«Спортлотогой» удаадахи, 4-дэхи тираж Астрахань хотодо февралиин 10-да үнгэргэгдэхэ.

ШУЛУУНШЬЕ ҺАА, ХӨӨРЭДЭГ

Археологическа тон элдэб... тэй ажалаараа Хяагтын му... олондо мэдээжэ болонхой. Га... са музей харагшадай бэ... мүн эрдэмтэдэй анхарал хо... доо татадаг янза бүриин су... луулбари (коллекци) энэ... бодото гэршэ боложо үгэнэ.

Тус музейн байгуулагда... саһаа хойшо (1891 ... хэгдэжэ байгаа археоло... ческа хүдэлмэри багшаа... А. П. Мостиц ба П. С. Мих... врач Ю. Д. Талько-Грынце... болон бусадай үүсхэл ор... долгоһоо эхитэй юм.

1920—1930-аад онууд... тэдэнэртэ П. В. Лисовск... В. С. Моллесон, И. С. Б... гэгшэд эдэбхитэйгээр туһа... захалаа. Забайкалиин ар... логёор һонирхоһон мэдээжэ... вет эрдэмтэн, антропо... Г. Ф. Дебец Хяагтын музе... хүгжэлтэдэ горитой хуб... оруулһан байна.

Эсэгэ ороноо хамгаа... дайнай һүүлээрхи жэлнүү... Хяагта хотын музей ороно... гоо академическэ элдэб э... педицинүүдтэй холбоо бари... тогтоожо, ехэ хүдэлмэри ... тээһэн юм. Музейн хүтэлб... лэгшэ, археологиин хүдэлмэ... дэ үнэн зүрхэнһөө дура... Р. Ф. Тугутовай үүргэ ... тон ехэ гэжэ тэмдэглээ.

Нүхэр Р. Ф. Тугутов ... эдир наһандаа А. П. ... ковай Прибайкали, Забай... ляар хэһэн аяншалалгада ... баадажа, саашадаа архео... гёор һонирхожо эхилһэн ... тартай. Хизаар ороноо ... жэлхэ музейн хүдэлмэр... эртэ урдын түүхэһээ үнэ... лүүлхэ талаар Р. Ф. Тугуто... ажал ябуулга ехэ удха ша... тай юм.

1947 онһоо эхилжэ, ну... Тугутов олон тоото экспеди... дэ хабаадалсаа. Тиигэхэ ... раа Бага-Зара гэжэ газарта ... доһон шулуун дээрэхи зу... гуудта тайлбари үгэжэ, тус... статья бэшэһэн байна.

Һүүлэй үедэ Хяагтын ... зей СССР-эй Наукануу... академиин Сибириин отде... нииин Буряадай филиалай арх... ологиин отрядай хүдэлмэ... лэгшэдтэй хамта түрэл респу... ликынгаа урда хизаарые ша... жэлжэ байдаг. Тэрэ үеын... ёһо гуримаар хүдөөлүүлэг... һэн эхэнэрэй хүүр Ильм... падь гэжэ газарта олдо... байгаа. Сабшагдаагүй мо... гор модоор хэгдэһэн худаг ш... ги нүхэн соо 3 метр 30 са... тиметр гүнзэгыһөө хүүр ол... һон. Хүүрэй толгойдо гэ... болон зэрлиг амитадай һү... хохимой, туруун (хамта ... янза) гэхэ мэтэ табяатай ба... гаа. Тобшолол хэхэдэ, ... эхэнэр малшан угтай бай... магад. Хүүрэй хүл шадар ... бараа толгой дороо хэһэн ... хойн араг яһан олдоо. Гү... нын ёһо заншалаар гэрэй а... тан, хүнэй нүхэр ба туһам... ша нохой нүгшэһэн эзэнт... хахасаха ёһогүй байгаа ха...

Тиихэдэ хуурсаг соо... элдэб хэмжээнэй ба түха... амһарта хэгдэһэн байгаа. Х... ондоо домбо соонь шэнгэн ... дос байһан янзатай. Юуб... хэдэ, өөртонь гоожохо ну... үзэгдөө. Гадна эдэ амһар... дунда аяганууд олдоо. Хүүр... шэмэглэһэн эдэ зүйлнүүд ... рэһээ тухайлбал, энэ эх... үгытэйшье, баяншье бүлэ... бэшэ, харин дунда шадал... һаа гээшэ ха гэжэ элир... Хуурсаг соо олдоһон хи... аяганууд тэрэ үедэ хитад... гүннүүд хоёрой хоорондо ар... жаа наймаанай, дайн сэрэ... болодог байһые гэршэлнэ.

Археологическа экспеди... олоһон элдэб зүйлнүүдые ... тоолоожошье барахаар б... Тэдэнтэй улам дэлгэрэнгы... һайнаар танилсаха габ... Хяагтын болон Улаан-Үд... музейнүүдэй экспонадууд... һонирхоходо болохо. Эртэ ... сагта ажаһууһан арадуу... түүхэ, соёл культура ту... тэдэнэр һонирхолтойгоор ... рэхэ байха.

П. КОНОВАЛОВ,
БИОН-ой эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

1973 оной феврали... 15-да Ленинабад хото... Гүрэнэй дотоодын 3-пр... центнэ шүүбэритэ ур... һаламжын 53-дахи тир... үнгэргэгдэхэ.

Тиражда 40 түхэр... һөө 5000 түхэриг хүрэт... шүүбэринүүд бии.

Шүүбэрнтэ тираж... хабаадалсыт!

Буряадай АССР-эй гострудсберкассын упра... лени.

 ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-03372. Заказ № 1345.